

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY

W DĄBROWIE TARNOWSKIEJ

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU DĄBROWSKIEGO
za 2023 rok**

Dąbrowa Tarnowska

Marzec 2024

SPIS TREŚCI

STR.

WSTĘP

I.	NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY	7
II.	SZCZEPIENIA OCHRONNE	28
III.	STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH	33
IV.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO- ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	38
V.	WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	48
VI.	NADZÓR NAD OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	60
VII.	JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA	64
VIII.	STAN SANITARNY PŁYWALNI I KĄPIELISK	67
IX.	WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	70
X.	OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	81
XI.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	96
XII.	POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNE	101
XIII.	OCENA KOŃCOWA	103
XIV.	FOTOGALERIA	106

WSTĘP

Szanowni Państwo,

przedstawiam Państwu raport „Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu dąbrowskiego” za 2023 rok.

Głównym celem działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej jest dbanie o zdrowie mieszkańców powiatu dąbrowskiego w każdym aspekcie życia, pracy i wypoczynku. Cel ten realizowany jest poprzez promowanie zdrowego stylu życia, prowadzeniem nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody, żywności i żywienia, środowiska pracy, wypoczynku, higieny procesów nauczania i wychowania. Dbanie o zdrowie to również przeciwdziałanie powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej. Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne) dysponują wykwalifikowaną kadrą i odpowiednio przygotowaną infrastrukturą. Przeprowadzone badania były wykorzystywane do oceny jakości zdrowotnej żywności, wody do spożycia, wód powierzchniowych, wody na pływalni, ciepłej wody użytkowej oraz do oceny narażenia na czynniki szkodliwe na stanowiskach pracy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej realizuje zadania w ramach zintegrowanych krajowych i europejskich systemów zbierania danych, a uzyskane informacje wykorzystywane są do realizacji działań na rzecz zachowania i poprawy zdrowia publicznego.

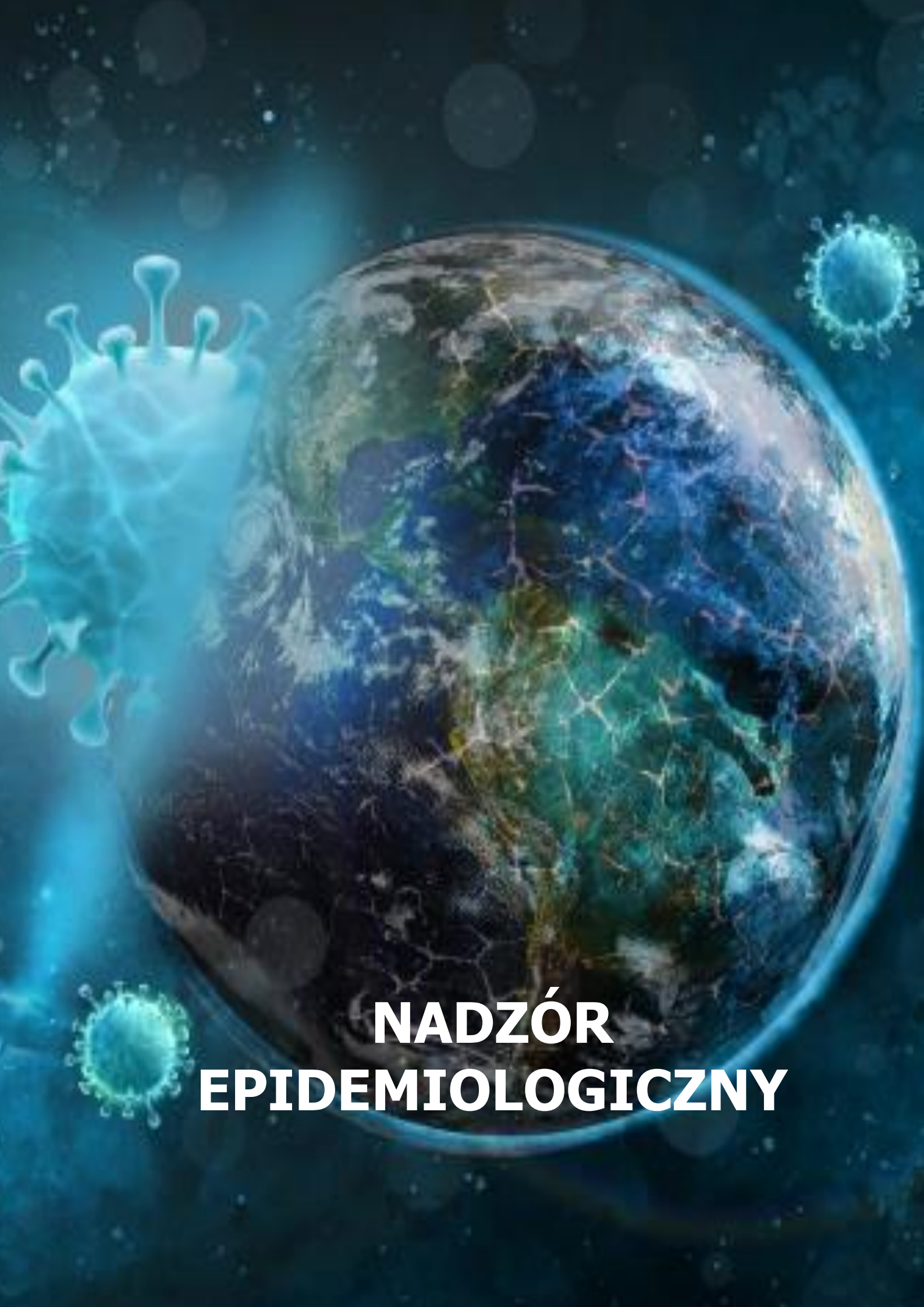
Prowadząc działalność w zakresie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Państwową Inspekcją Pracy, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Komendą Powiatową Policji, Państwową Strażą Pożarną. Szeroko zakrojona działalność oświatowo-zdrowotna, nie byłaby możliwa bez ścisłej współpracy przede wszystkim ze Starostwem Powiatowym w Dąbrowie Tarnowskiej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Dąbrowskim Domem Kultury, Miejską Biblioteką Publiczną w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Dyrektorami wszystkich szkół i przedszkoli z terenu powiatu dąbrowskiego.

W tym miejscu Wszystkim wyżej wymienionym Partnerom składam serdeczne podziękowanie za współpracę, wsparcie, zaangażowanie i życzliwość dzięki którym została zwiększona efektywność podejmowanych działań na rzecz poprawy zdrowia publicznego mieszkańców powiatu dąbrowskiego.

Niniejsze opracowanie stanowi kompendium wszystkich działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w 2023 roku, mając na względzie poprawę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie. Ogółem przeprowadzono 1803 kontrole (w tym 1281 kontroli sanitarnych i wizytacji oraz 522 wywiady dot, chorób zakaźnych), pobrano 426 prób do badań laboratoryjnych, w tym w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności 97 w ramach monitoringu wody 73, w ramach nadzoru nad kosmetykami 12 oraz w ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego chorób zakaźnych.

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Dąbrowie Tarnowskiej**

**mgr Anna Klimowska
Dokument podpisany elektronicznie**

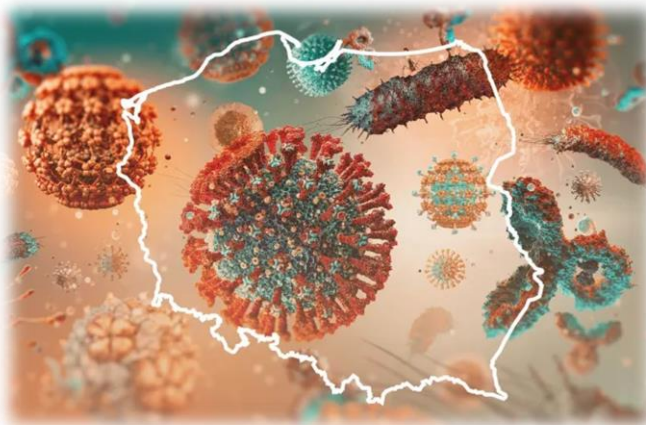

**NADZÓR
EPIDEMIOLOGICZNY**

I. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Nadzór epidemiologiczny jest jednym z podstawowych zadań działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane jest zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r., głównie przez pion epidemiologii, który każdego roku sprawuje bieżący nadzór, rejestrację, analizę i ocenę zachorowań na choroby zakaźne oraz ocenia działania, które mają na celu wczesne wykrycie i likwidację ognisk szczególnie niebezpiecznych chorób zakaźnych.

Ponadto pion epidemiologii zajmuje się prowadzeniem dochodzeń epidemiologicznych, kontrolą oraz oceną stanu sanitarnego podmiotów leczniczych, sporządzaniem raportów (miesięcznych, kwartalnych, rocznych) o zachorowaniach i podejrzeniach na wybrane choroby zakaźne, a także sprawuje nadzór nad wykonywaniem szczepień ochronnych, które są skuteczną formą zapobiegania chorobom zakaźnym.

W 2023 roku przeprowadzono 522 dochodzenia epidemiologicznych w przypadkach zgłoszeń chorób zakaźnych, które miały na celu:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób mających kontakt z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

W roku 2023 rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne, na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, odbywała się wzorem lat ubiegłych, w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowanych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny - Państwowy Instytut Badawczy (NIZPH-PZH), w celu ujednolicenia zgłaszalności i zapewnienia porównywalności danych zbieranych w ramach nadzoru epidemiologicznego w Polsce i Wspólnocie Europejskiej, natomiast w celu lepszej weryfikacji zbieranych danych współpracowano z Narodowym Funduszem Zdrowia.

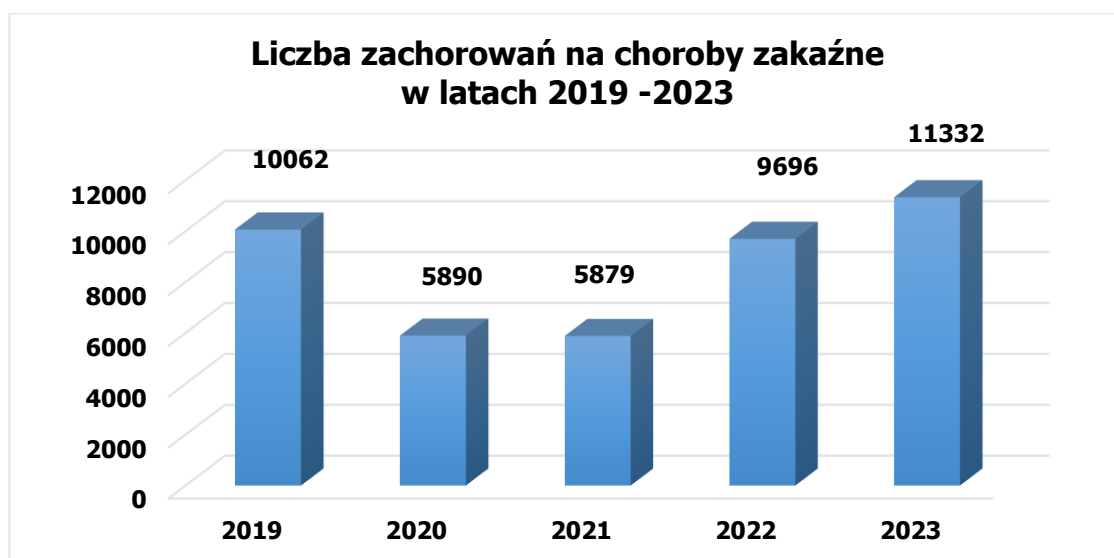

Od 2016 roku NIZP PZH-PIB stopniowo wdrażał do stosowania przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie całego kraju System Rejestracji Wywiadów Epidemiologiczny (SRWE), którego celem było wprowadzanie danych z wywiadów epidemiologicznych bezpośrednio z poziomu powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w zakresie wszystkich chorób zakaźnych. Od 2020 roku do chwili obecnej jego rolę przejął system EPIBAZA, natomiast SRWE służy do wypełniania wywiadów dot. COVID-19, które zostały wytypowane do sekwencjonowania.

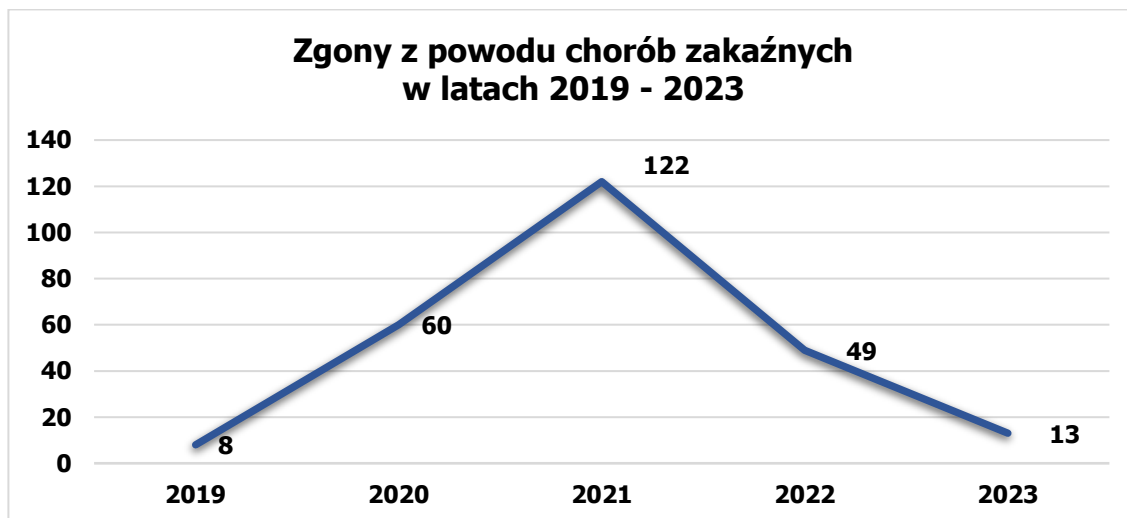
Dodatkowo od kwietnia 2020 r., funkcjonuje również system Ewidencji Wjazdów do Polski (EWP), który początkowo służył jako baza osób poddawanych kwarantannie, a następnie został poszerzony o dodatkowe funkcje takie jak zlecenie testów, rejestracja wyników dodatnich na COVID-19 oraz nakładanie izolacji i kwarantanny.

W listopadzie 2020 roku powstała koordynowana przez GIS aplikacja SEPIS – System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej – która ma na celu skoordynowanie nadzoru nad osobami podejrzanymi o zakażenia oraz zakażonymi SARS-CoV-2, rejestrację ognisk jak również NOP-ów (Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych). Docelowo aplikacja SEPIS ma stać się uniwersalnym narzędziem, wykorzystywanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną w każdym obszarze jej działalności.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu dąbrowskiego nie budzi niepokoju.

W 2023 roku odnotowano 11 332 zachorowania na choroby zakaźne, z czego hospitalizowano 241 osób (ponad 2 % wszystkich zarejestrowanych przypadków). Można zauważyć stosunkowy wzrost zachorowań na choroby zakaźne w porównaniu z rokiem ubiegłym (w 2022 roku liczba zachorowań wynosiła 9 696), natomiast spadek liczby osób hospitalizowanych (w 2022 roku 319).

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 13 zgonów z powodu chorób zakaźnych tj.: COVID-19, zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołane przez *Clostridium difficile*, różnego rodzaju posocznicę oraz różę. Przedział wiekowy u większości osób wynosił ponad 60 lat, natomiast jeden zgon znalazł się w przedziale wiekowym 50-59 lat.

Przedstawione powyżej wykresy obrazują sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych zgłoszonych do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej na przestrzeni kilku lat. Dane o zachorowanych i zakażeniach zostały opracowane w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń dokonywane przez lekarzy oraz podmioty lecznicze, a także medyczne laboratoria diagnostyczne zgodnie z ich ustawowym obowiązkiem.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie dąbrowskim w latach 2021 – 2023 obrazuje poniższa tabela.

Jednostka chorobowa	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
Salmonelloza zatrucie pokarmowe	16	26,7	12	20,0	18	30,0
Bakteryjne zakażenia jelitowe – ogółem	19	31,7	9	15,0	14	23,3
Wirusowe zakażenia jelitowe – ogółem	8	13,3	74	132,3	42	70,0
Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	45	75,0	44	73,3	118	196,7
Krzusiec	0	0,0	0	0,0	3	5,0
Płonica	3	5,0	6	10,0	19	31,7
Róża	3	5,0	6	10,0	14	23,3
Borelioza	9	15,0	7	11,7	32	53,3
Styczność i narażenie na wściekliznę	6	10,0	22	36,7	22	36,7

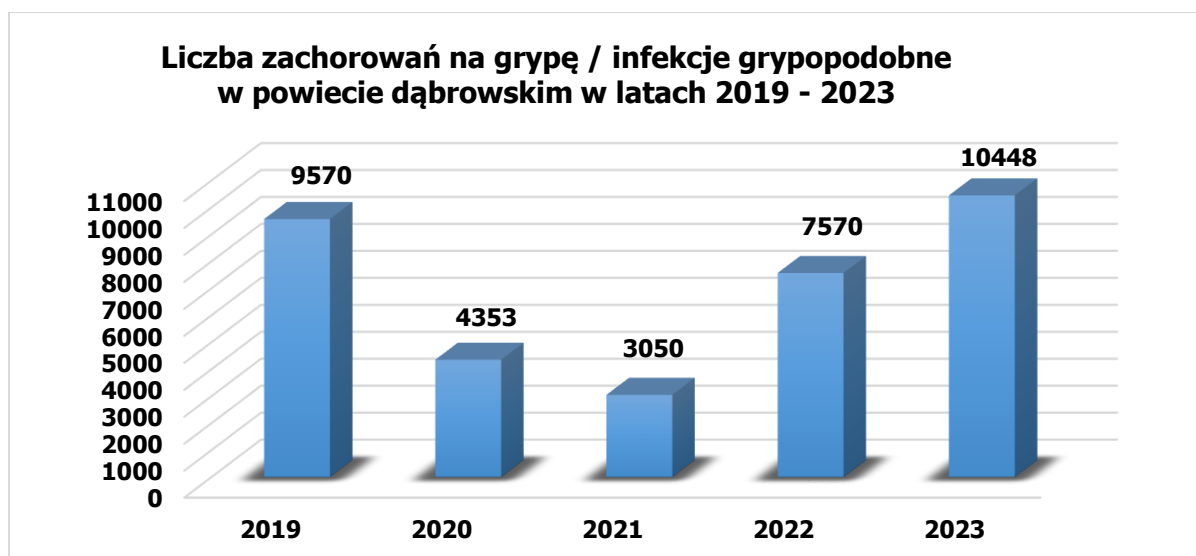
Zapalenie opon mózgowych/mózgu ogółem		0	0,0	4	6,7	9	15,0
Ospa wietrzna		82	136,7	190	316,7	145	241,7
Odra		0	0,0	0	0,0	0	0,0
Różyczka		0	0,0	0	0,0	0	0,0
Świnka		0	0,0	1	1,67	2	3,3
Wirusowe zapalenie wątroby	Typ A	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Typ B	1	1,7	5	8,3	3	5,0
	Typ C	2	3,3	6	10,0	1	1,7
Tężec		0	0,0	0	0,0	0	0,0
Grypa i infekcje grypopodobne		3 050	5 083,3	7 570	12 616,7	10 448	17 413,3
Gruźlica		6	10,0	5	5,0	5	8,3

NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCE CHOROBY ZAKAŻNE W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2023 ROKU

Grypa i infekcje grypopodobne

Grypa jest ostrym zakażeniem dróg oddechowych, wywołanym przez wirusy grypy. Jest jedną z najczęściej występujących chorób zakaźnych. Sezonowy wzrost zachorowań na grypę w okresie jesienno-zimowym wywołują zazwyczaj wirusy grypy typu A i B. W Polsce jako przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, rejestruje się zachorowania przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych tj. zachorowania grypopochodne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowym, zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego. Obecnie większość przypadków grypy diagnozowana jest na podstawie wykonywanych testów antygenowych, zazwyczaj typu COMBO.

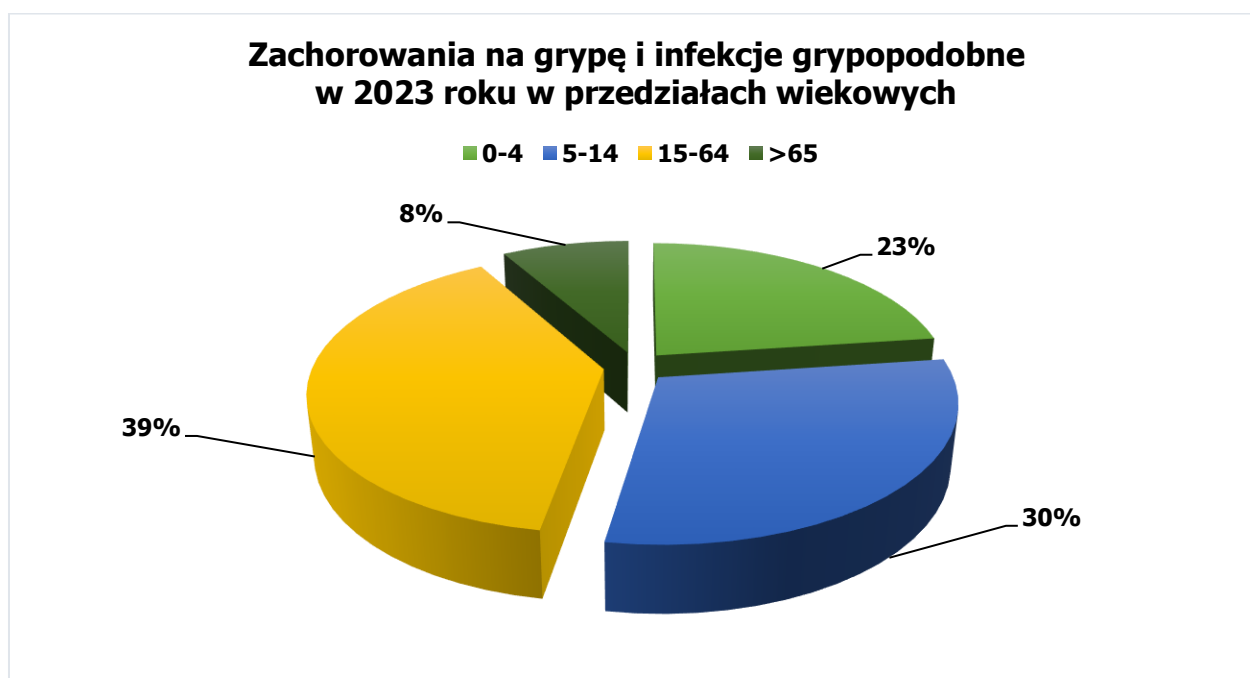
W ramach wzmożonego nadzoru na grypą i w celu wczesnego wykrycia rodzajów wirusów grypy oraz rozpoznania zagrożenia epidemicznego prowadzony jest wirusologiczny nadzór nad grypą przez Europejską Sieć Nadzoru nad Grypą (EISN) tj. Nadzór nad Grypą SENTINEL. Program ten polega na rejestracji zachorowań na grypę/grypopodobnych oraz pobieraniu prób do badań od osób chorych w celu potwierdzenia obecności wirusów grypy. Nadzór nad Grypą SENTINEL prowadzony jest cotygodniowo przez cały rok. Od października 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej rozpoczął realizację programu nadzoru epidemiologiczno – wirusologicznego nad grypą SENTINEL z NZOZ „DIAGMED” w Dąbrowie Tarnowskiej, który wyraził chęć uczestnictwa w ww. programie.

W 2023 roku zgłoszono ogółem 10 448 przypadków infekcji grypopodobnych, hospitalizowano 75 osób. Dane te zostały zebrane na podstawie zgłaszanych rozpoznań/podejrzeń zachorowań ZLK-1 przez lekarzy z podmiotów leczniczych znajdujących się na terenie powiatu dąbrowskiego. Jest to bardzo wysoki wzrost zachorowań w stosunku do poprzednich lat.

NADZÓR NAD GRYPĄ I INFEKCIAMI GRYPopodobnymi					
WIEK	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala		
	ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne powody
0 – 4	2390	35	0	18	15
5 – 14	3108	18	0	8	9
15 – 64	4082	14	0	10	4
> 65	868	8	0	2	6
RAZEM	10 448	75	0	38	34

Przedstawione powyżej informacje, obrazują, iż zdecydowaną większość ogólnej liczby chorych stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 15 do 64 lat, a następnie w przedziale wiekowym od 0 do 4 lat oraz od 5 do 14 lat

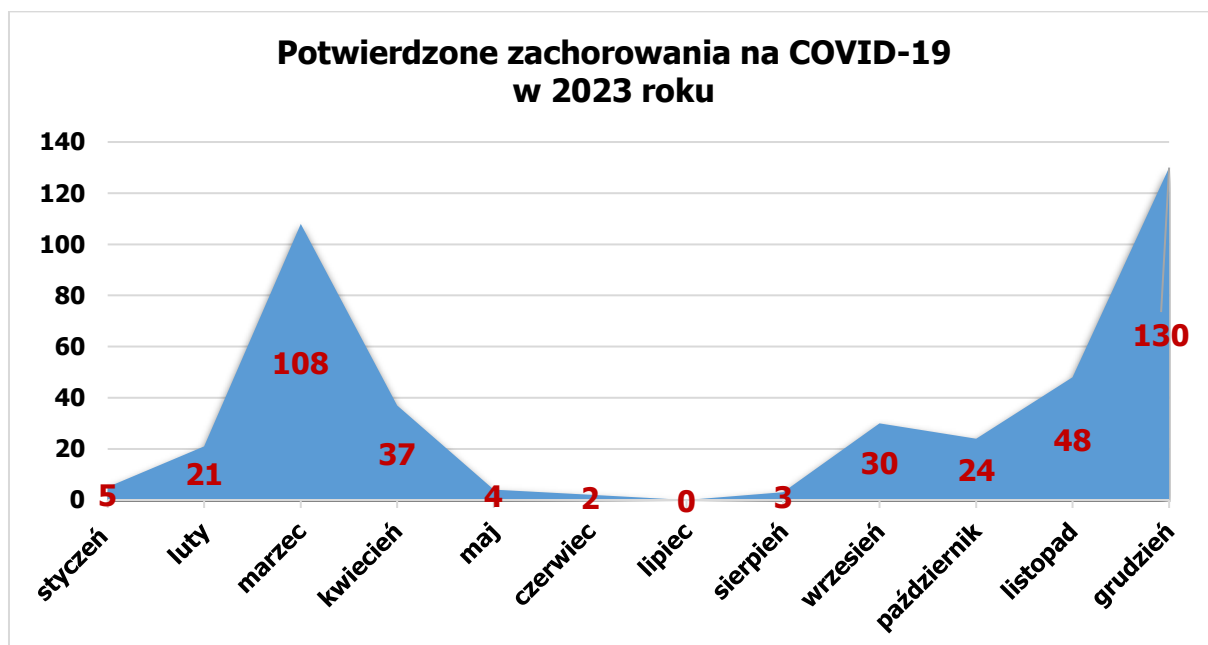
Skutecznym sposobem na ograniczenie ryzyka zachorowania na grypę jest coroczne szczepienie się. Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2023 roku przeciw grypie zaszczepiono zaledwie 845 osób.

Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

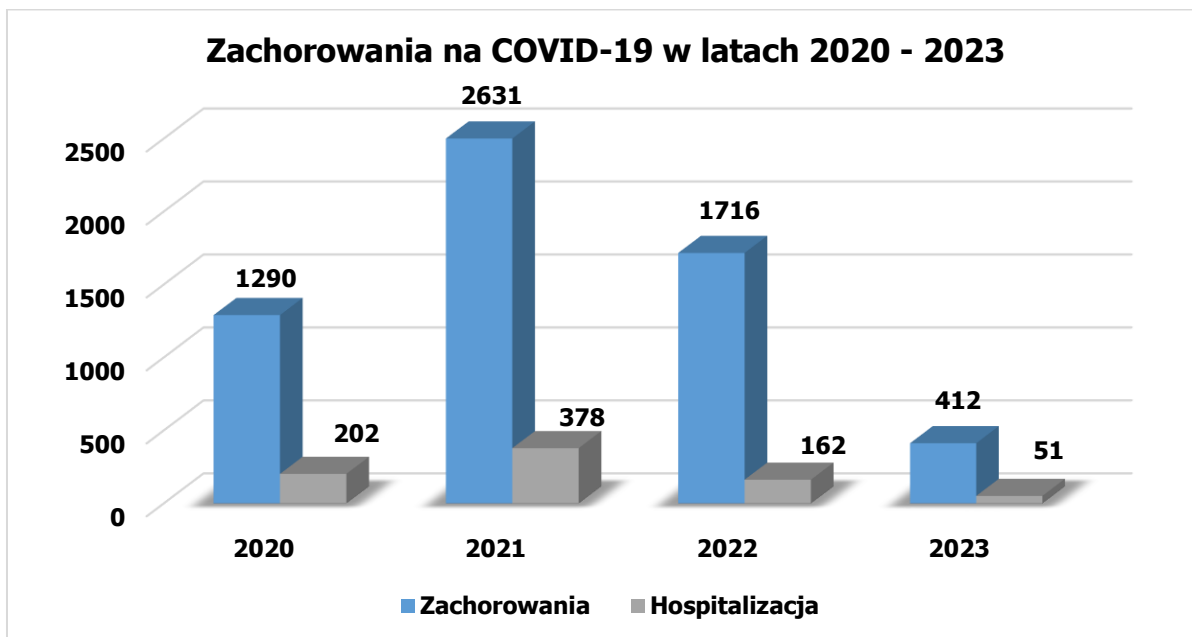
COVID-19 to skrót choroby, którą wywołuje koronawirus SARS-CoV-2, jest chorobą zakaźną układu oddechowego, ale może również atakować inne układy w organizmie. Źródłem zakażenia jest człowiek oraz jego wydzieliny. Choroba przenosi się drogą kropelkową, dlatego bardzo ważne jest zachowanie zasad higieny i innych zaleceń, szczególnie w przypadku osób najbardziej narażonych, tzn. starszych i ze słabszą odpornością (np. po chemioterapii). Do najczęstszych objawów choroby należą: gorączka, duszności, bóle mięśni, ból gardła oraz osłabienie.

W roku 2023 w powiecie dąbrowskim odnotowano 412 zachorowań, natomiast 51 osób było hospitalizowanych. Jest to znaczny spadek zachorowań w porównaniu do lat ubiegłych.

Zachorowania w 2023 roku w odniesieniu do poszczególnych miesięcy kształtowały się następująco:

Z wykresu przedstawionego powyżej wynika, iż w roku 2023 w powiecie dąbrowskim odnotowano 2 fale zachorowań. Kumulacja nastąpiła w miesiącach marzec oraz grudzień.

Liczba osób poddanych hospitalizacji w 2023 roku znacznie spadła w porównaniu z latami ubiegłymi.

Poddając analizie spadek liczby zakażeń COVID-19 w roku 2023 w skali całego kraju, można wnioskować, iż wpływ na ten korzystny trend miał odsetek wyszczepialności oraz odporność zbiorowiskowa populacji.

CHOROBY ZAKAŻNE PRZEWODU POKARMOWEGO

Choroby zakaźne przewodu pokarmowego stanowią drugi co do wielkości odsetek wszystkich zgłaszanych jednostek chorobowych na terenie powiatu dąbrowskiego.

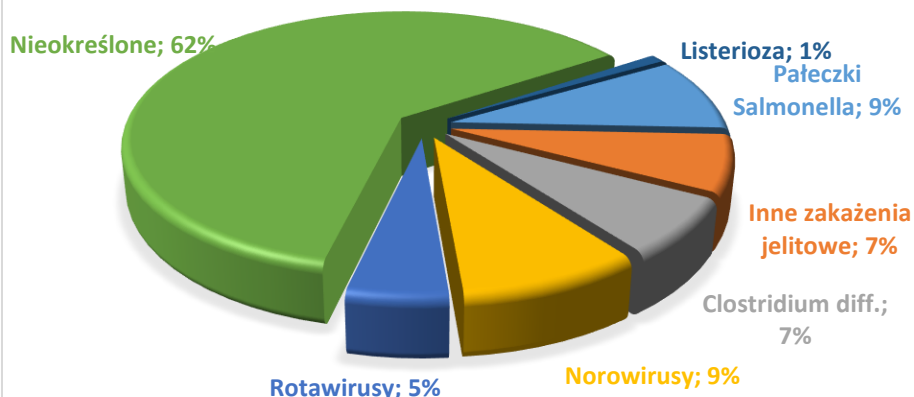
W 2023 roku zarejestrowano 195 zachorowań, z czego w przypadku 120 nie ustalono etiologii zachorowania, natomiast w 75 ustalono czynnik etiologiczny zatrucia/zakażenia tj.:

- pałeczkami Salmonella 20 przypadków,
- *Clostridium difficile* 13 przypadków,
- Listerioza 1 przypadek,
- zakażenia rotawirusowe 10 przypadków,
- zakażenia norowirusowe 18 przypadków,
- inne bakteryjne i wirusowe zakażenia 13 przypadków.

W roku sprawozdawczym 2023 z powodu chorób zakaźnych przewodu pokarmowego hospitalizowano 67 osób.

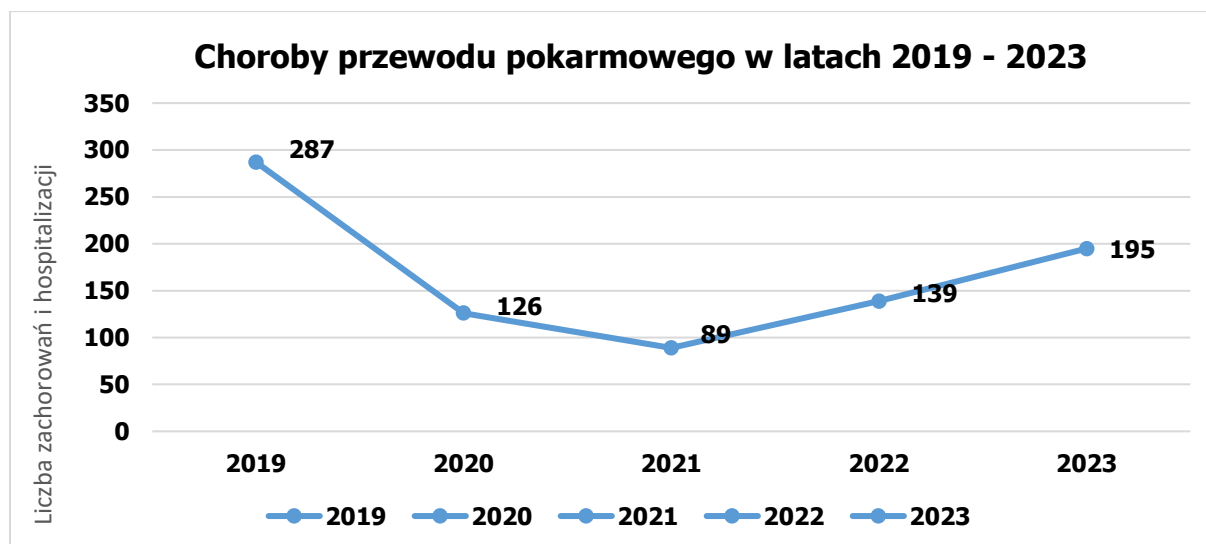

Czynniki etiologiczne chorób przewodu pokarmowego w 2023 roku

W roku 2023 na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 1 zbiorowiskowe zatrucie pokarmowe, które wystąpiło w domu prywatnym i obejmowało swym zasięgiem dwie osoby.

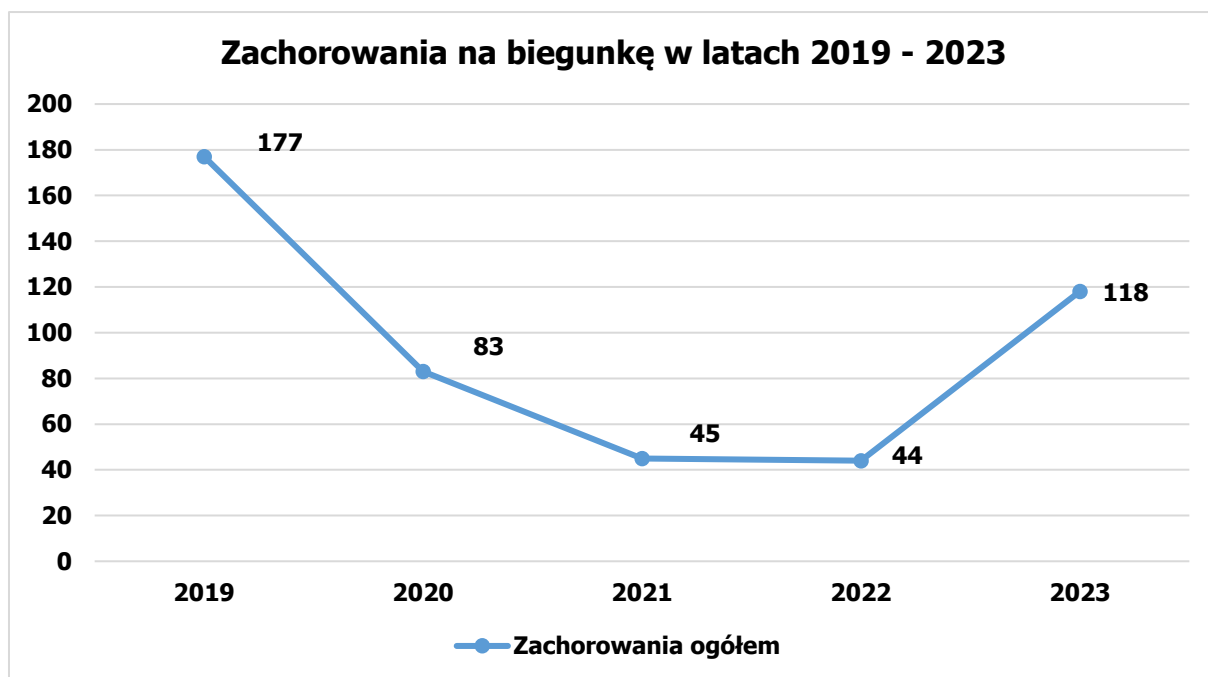
Analizując wykres przedstawiony poniżej można zauważyć, iż w 2023 roku nastąpił wzrost zachorowań na choroby przewodu pokarmowego w porównaniu z latami ubiegłymi.

Biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu

Ustawowy obowiązek zgłaszania przez lekarzy Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu biegunek i nieżytów żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu obowiązuje od 2009 roku. Zgłoszenie obowiązuje lekarza na podstawie

samego rozpoznania, nie jest wymagane przeprowadzenie diagnostycznego badania laboratoryjnego ani identyfikacja czynnika etiologicznego.

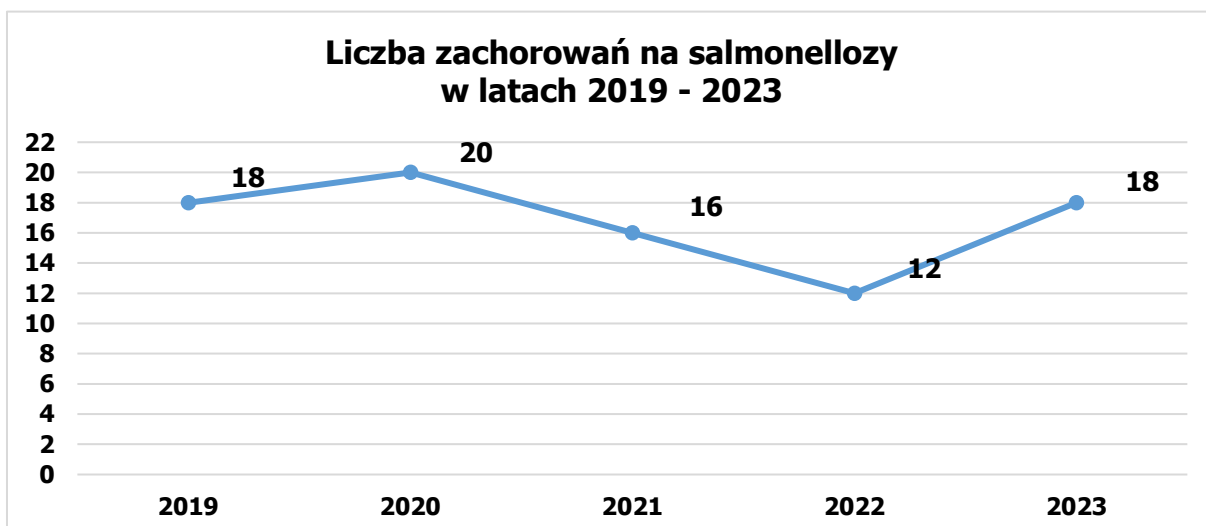

W 2023 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej zgłoszono 118 rozpoznań biegunek i nieżytów żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu, stanowi to znaczny wzrost zachorowań w stosunku do lat ubiegłych.

Salmonelloza

Najczęstszą przyczyną zatruc pokarmowych w Polsce jest zakażenie wywołane przez odzwierzęce pałeczki jelitowe *Salmonella*.

Bakterie te bytują zarówno u zwierząt, jak i u ludzi wywołując różne postacie kliniczne chorób.

W 2023 roku na naszym terenie, podobnie jak w latach ubiegłych dominującym szczepem był *Enteritidis*, który stanowił 89% zachorowań wywołanych tą bakterią. W roku sprawozdawczym odnotowano wzrost zachorowań w stosunku do ubiegłego roku. Zachorowania występowały w przeważającej większości na wsi, w większości przypadków u dzieci – największą liczbę odnotowano w przedziale wiekowym 1 – 4 lat, co stanowiło 56% wszystkich zachorowań.

CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ WEKTORY I INNE CHOROBY ODZWIERZĘCE

Borelioza z Lyme

Borelioza z Lyme jest jedną z najczęściej występujących chorób odkleszczowych w Polsce oraz Europie, która wywołana jest przez krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, natomiast rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Obszar naszego kraju jest uznawany za terytorium endemiczne dla tej choroby, oznacza to, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na całym terenie Polski. Wzrost liczby zachorowań może być związany z występowaniem wyższych temperatur w zimie i na wiosnę, które sprzyjają przeżywalności gryzoni, czyli głównych żywicieli kleszczy oraz wpływają na wzrost aktywności biologicznej larw i nimf, co powoduje wzrost liczby zakażonych kleszczy.

W powiecie dąbrowskim w roku 2023 obserwujemy znaczący wzrost zachorowani – 32, w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wśród osób, które zachorowały wystąpiły wczesne objawy, to jest rumień wędrujący, w jednym przypadku wystąpiła borelioza układu kostno-stawowego.

Styczność, narażenie na wściekliznę – potrzeba szczepień.

Wścieklizna jest odzwierzęcą neuroinfekcją. Wirus wścieklizny przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia poprzez ugryzienie albo oślinienie uszkodzonej skóry lub błon śluzowych człowieka. Ze względu na bardzo dobrą profilaktykę wścieklizny od wielu lat nie odnotowuje się zachorowań u ludzi. Ostatni zgon z powodu wścieklizny w kraju miał miejsce w 2002 roku.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej prowadzi stałą współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Oddziałem Obserwacyjno-Zakaźnym ZOZ w Dąbrowie Tarnowskiej. Powiatowy Lekarz Weterynarii przesyła informacje o wykluczeniu podejrzenia wystąpienia wścieklizny u obserwowanych zwierząt oraz o wynikach tych obserwacji.

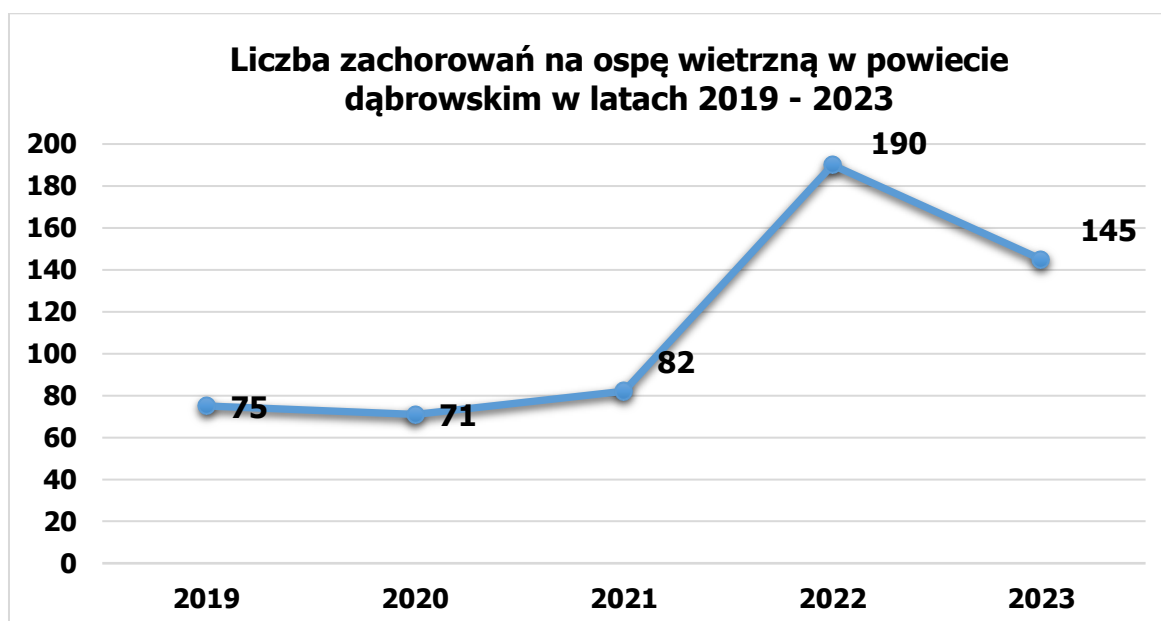
W powiecie dąbrowskim w 2023 r. zarejestrowano 22 przypadki pokąsań, liczba ta jest taka sama jak w roku ubiegłym. U osób u których podjęto szczepienie, większość stanowiły osoby narażone na wściekliznę w związku z pokąsaniem przez nieznanne zwierzęta domowe głównie psy i koty, u których nie było możliwości wykluczenia choroby lub poddania ich obserwacji weterynaryjnej.

CHOROBY ZAKAŻNE WIEKU DZIECIĘCEGO

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna to najczęstsza choroba zakaźna występująca u dzieci. W 2023 roku w powiecie dąbrowskim odnotowano spadek liczby zarejestrowanych przypadków zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zachorowania na terenie powiatu miały charakter środowiskowy i konkretyzowały się w grupach przedszkolnych i szkolnych. Zachorowaniu uległy osoby nieszczepione. Najczęściej chorowały dzieci w przedziale 0 - 14 lat.

W Programie Szczepień Ochronnych bezpłatne szczepienia przeciw ospie wietrznej przewidziane są dla dzieci z grup ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby, dzieci w żłobkach, dzieci przebywających w instytucjach opiekuńczych. Pomimo możliwości zaszczepienia się przeciwko ospie wietrznej, nadal niewielu rodziców korzysta z tej możliwości, w 2023 roku zaszczepiono zaledwie 53 dzieci.

Świnka (zapalenie przyusznic)

Świnka to zwyczajowa nazwa dla nagminnego zapalenia przyusznic. Choroba ta charakteryzuje się bolesnym powiększeniem ślinianek przyusznych. Do zakażenia wirusem świnki dochodzi przeważnie porą zimową. Patogen ten szerzy się drogą kropelkową w sposób bezpośredni podczas mówienia, kichania lub kasłania osoby chorej, bądź drogą pośrednią, kiedy cząstki wydychanego patogenu osadzają się na powierzchniach i są przenoszone do organizmu z zabrudzonych dłoni. Możliwe jest również szerzenie się wirusa świnki przez ślinę chorego obecną na pożywieniu. Człowiek to jedyny nosiciel wirusa. Najwięcej przypadków zachorowań dotyczy dzieci w wieku szkolnym. Świnka u dorosłych należy do rzadkości.

W 2023 roku na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 2 przypadki zachorowania. Przypadki tej choroby są rejestrowane jako możliwe, co oznacza, że są rozpoznane na podstawie obrazu klinicznego, bez potwierdzenia laboratoryjnego. Utrzymujący się od kilku lat niski poziom zachorowań jest najprawdopodobniej związany z wprowadzeniem od 2004 r. do Programu Szczepień Ochronnych – obowiązkowych szczepień p. odrze, śwince i różycce.

Różyczka

Jest to łagodna choroba wysypkowa rozwijająca się w wyniku zakażenia wirusem różyczki, który dostaje się do organizmu przez górne drogi oddechowe. U dzieci na ogół ma łagodny przebieg, zazwyczaj już po dwóch dobach gorączka mija i znika wysypka, w przypadku osób dorosłych przebieg choroby jest dużo cięższy oraz istnieje możliwość bardzo poważnych powikłań (w przypadku kobiet, w pierwszych trzech miesiącach ciąży – zagrożenie poronieniem lub wystąpieniem wad wrodzonych u płodu). W 2023 roku w powiecie dąbrowskim nie stwierdzono zachorowań na różyczkę. W Polsce prowadzone są powszechne szczepienia przeciw różyczce w 13-14 miesiącu życia oraz 6 roku życia.

Poliomyelitis

Choroba zakaźna znana również jako polio lub Choroba Heinego-Medina wywołana przez wirus polio (serotyp 1, 2 i 3). Do zakażenia dochodzi głównie drogą pokarmową. Przebieg choroby najczęściej jest bezobjawowy, natomiast przebieg objawowy może mieć 3 postaci: poronną (gorączka, bóle gardła, wymioty), oponową (gorączka, ból głowy, przeczulica, wymioty, sztywność karku) lub najcięższą – porażenną, związaną z porażeniem wielu mięśni, w tym oddechowych, co stanowi bezpośrednie zagrożenie życia. W Polsce od wielu lat nie odnotowano zachorowań wywołanych wirusem poliomyelitis. Zawdzięczamy to głównie szczepieniom ochronnym (ciągły nadzór nad wykonawstwem szczepień).

Kontynuacja Programu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczącego eradykacji zachorowań na poliomyelitis polega na czynnym monitorowaniu przez Państwową Inspekcję Sanitarną zachorowań na ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 15. WHO wprowadziła obowiązek zgłaszania OPW jako wskaźnika czułości nadzoru nastawionego na wyszukiwanie przypadków poliomyelitis. W 2023 roku na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 1 przypadek podejrzenia ostrego porażenia wiotkiego u dziecka w przedziale wiekowym 0-14 lat. Pacjent był zaszczepiony, w momencie wykrycia podejrzenia od razu został przewieziony do specjalistycznej kliniki neurologii dziecięcej, gdzie po wykonaniu wszystkich niezbędnych badań wykluczono wcześniejsze podejrzenie.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY

Wirusowe zapalenia wątroby to choroby zakaźne wywoływane przez wirusy hepatotropowe powodujące stan zapalny wątroby. Może ono mieć różny przebieg, zależy to

między innymi od tego z jakim typem WZW mamy do czynienia oraz od wieku zakażonego, jego stanu zdrowia przed zakażeniem, a także od chorób współistniejących. Wirusy wywołujące WZW są odporne na działanie czynników fizycznych i chemicznych.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A jest chorobą wywoływaną przez wirus A zapalenia wątroby z rodziny Picornaviridae, który jest odporny na działanie czynników zewnętrznych, tj. temperatura, substancje chemiczne. U osób dorosłych częstym objawem zakażenia HAV jest żółtaczka, której towarzyszą objawy ogólne, tj. gorączka, brak apetytu, nudności, wymioty. Objawy te pojawiają się 2-7 tygodni od momentu zakażenia i mogą trwać nawet przez wiele tygodni. Ludzie są jedynym rezerwuarem wirusa wywołującego WZW A, który przenoszony jest głównie drogą pokarmową.

W roku sprawozdawczym nie odnotowano zachorowań na WZW typu A.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B) to choroba zakaźna wywołana przez wirusa HBV (Hepatitis B Virus). WZW B może przebiegać bez symptomatycznych objawów ostrej czy przewlekłej infekcji. Ostra infekcja może przebiegać z objawami o nasileniu średnim do bardzo ciężkiego. U dzieci WZW B przebiega zwykle bezobjawowo z tendencją do przechodzenia w postać przewlekłą. Największe znaczenie dla zakażenia ma naruszenie ciągłości tkanek i kontakt (uszkodzonej skóry, śluzówek) ze skażoną krwią lub wydzielinami ciała (surowicą, spermą, śliną).

Na terenie powiatu dąbrowskiego w roku 2023 odnotowano 3 potwierdzone przypadki WZW typu B – żadna z osób nie wymagała hospitalizacji.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C są ważnym problemem epidemiologicznym, ponieważ występują głównie w postaci bezobjawowej oraz brak jest metod zapobiegania tym zakażeniom w drodze szczepień ochronnych. Zachorowanie na WZW typu C rozpoznaje się zwykle przypadkowo w późnym jej okresie np. podczas badań profilaktycznych. Zakażenie prowadzi do poważnych następstw zdrowotnych w postaci przewlekłego zapalenia wątroby czy marskości wątroby. W 2023 roku na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 1 przypadek zachorowania na WZW typu C, który poddany był hospitalizacji.

W celu zapobiegania zakażeniom należy wdrażać i utrzymywać wysoki standard higieniczno – sanitarny świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym polegających na naruszeniu ciągłości tkanki.

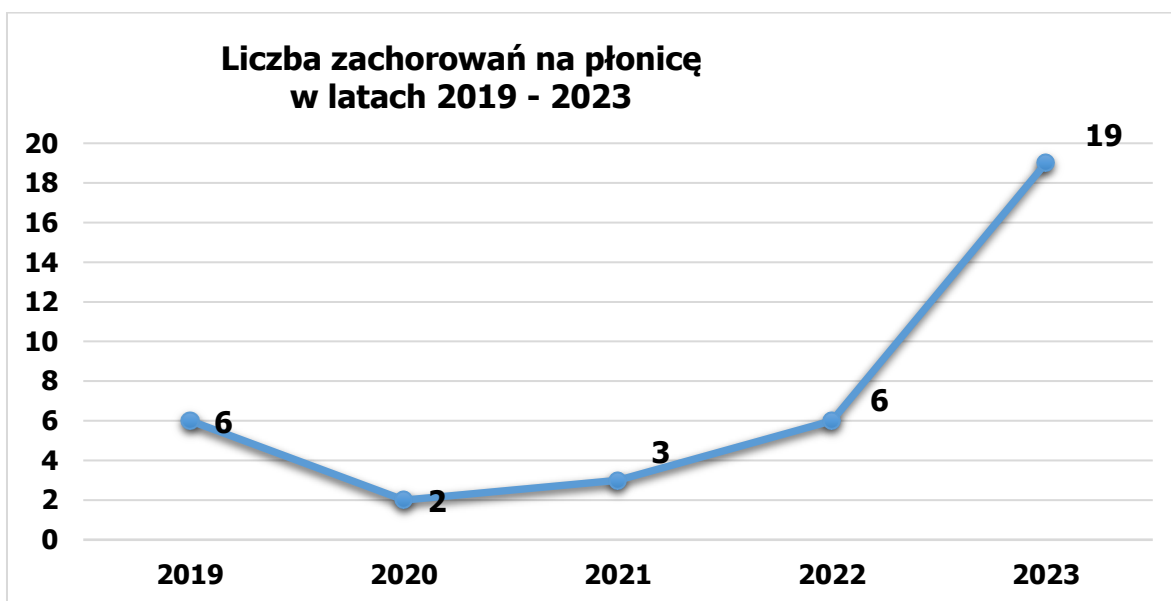

Podsumowując na terenie powiatu dąbrowskiego w roku 2023 odnotowano spadek zachorowań na WZW typu B i C w porównaniu z latami ubiegłymi.

PŁONICA (SZKARLATYNA)

Szkarlatyna jest chorobą bakteryjną, wywołaną przez zakażenie paciorkowcami. Zarazić się można drogą kropelkową, a także przez przedmioty lub pokarmy zakażone przez chorego. Płonica jest chorobą typową dla dzieci, aczkolwiek zdarza się, że chorują również osoby dorosłe. Do charakterystycznych objawów choroby należy wysoka gorączka, wysypka skórna, bóle gardła oraz złuszczenie się naskórka. Szczyt zachorowań występuje zazwyczaj w okresie jesienno-zimowym.

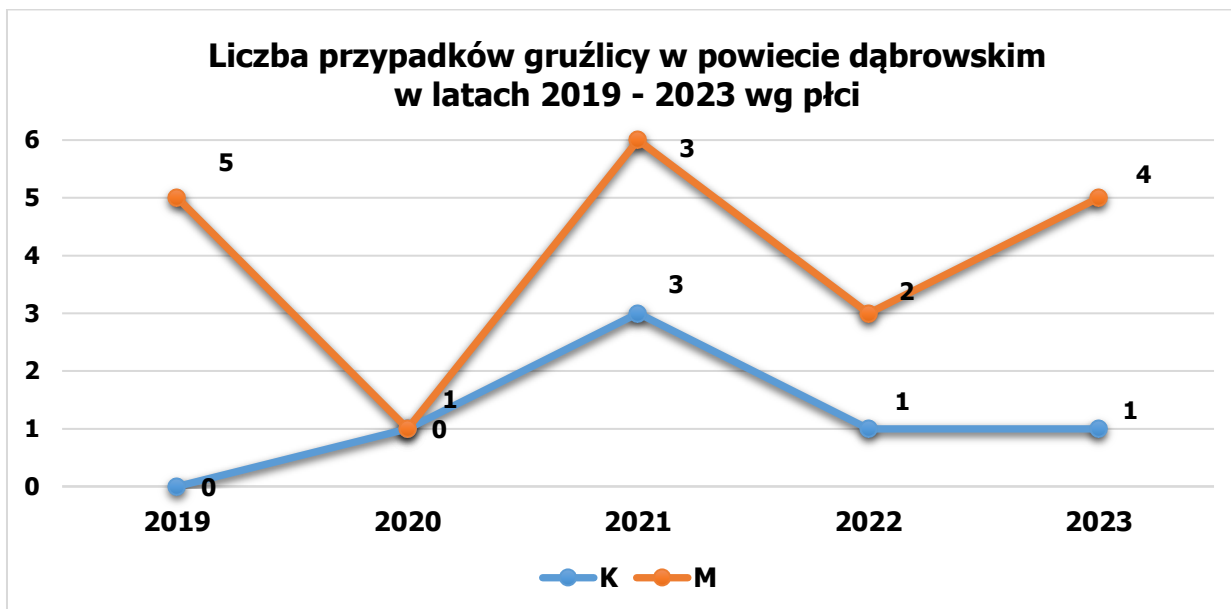
Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2023 roku, odnotowano 19 przypadków zachorowań z czego 1 osoba była hospitalizowana. Jest to wyraźny wzrost zachorowań w porównaniu z rokiem ubiegłym, gdzie odnotowano 6 przypadków /1 hospitalizację.

GRUŻLICA

Gruźlica to choroba zakaźna wywołana prątkiem gruźlicy, który atakuje płuca, aczkolwiek zdarzają się również przypadki gruźlicy pozapłucnej. Źródłem zakażenia jest zazwyczaj chory prątkujący, który podczas kaszlu, kichania, odksztuszania czy mówienia wydala prątki wraz z kroplami śluzu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej monitoruje sytuację epidemiologiczną gruźlicy na terenie powiatu dąbrowskiego poprzez prowadzenie rejestru osób chorych na gruźlicę oraz prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad chorymi od momentu rozpoznania choroby do całkowitego wyleczenia, a także nad osobami z kontaktu z chorym.

W Polsce sytuację epidemiologiczną gruźlicy monitoruje Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, który prowadzi Krajowy Rejestr Gruźlicy oraz przedstawia aktualne dane dotyczące zachorowań. W województwie małopolskim nadzór nad zachorowaniami sprawuje Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie w ścisłej współpracy **z Powiatowymi** Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi oraz Instytutem Gruźlicy i Chorób Płuc.

W roku 2023 na terenie powiatu dąbrowskiego zarejestrowano 5 przypadków zachorowań na gruźlicę. W dochodzeniu epidemiologicznym z pacjentami ustalono osoby z kontaktu, które zostały objęte nadzorem.

Przedstawiony powyżej wykres ilustruje, iż w roku 2023 zanotowaliśmy wzrost zachorowań na gruźlicę w porównaniu z rokiem ubiegłym. Uwzględniając płeć chorych zarejestrowanych w latach 2019 – 2023 można zauważyć, że większość przypadków dotyczy mężczyzn.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

II. SZCZEPIENIA OCHRONNE

W Polsce szczepienia ochronne realizowane są w oparciu o obowiązujące Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2077) – dokument regulujący kwestie wieku i zakresu wykonywanych obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 roku życia, osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie oraz szczepienia zalecane.

Na terenie powiatu dąbrowskiego szczepienia ochronne realizowane są w 18 punktach szczepień, należących do publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych. Na podstawie analizy sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych MZ-54 w roku 2023 szczepieniami wg. Programu Szczepień Ochronnych objęto 12 289 dzieci i młodzieży do 19 r.ż.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej prowadził nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych poprzez:

- planowe i doraźne kontrole punktów szczepień,
- analizę sprawozdań rocznych ze stanu uodpornienia, kwartalnych ze zużycia szczepionek oraz kart uodpornienia,
- prawidłową gospodarkę szczepionkami oraz przestrzeganie zasad zachowania łańcucha chłodniczego,
- kontrole nad prawidłową gospodarką szczepionkami,
- dystrybucję preparatów szczepionkowych przeznaczonych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

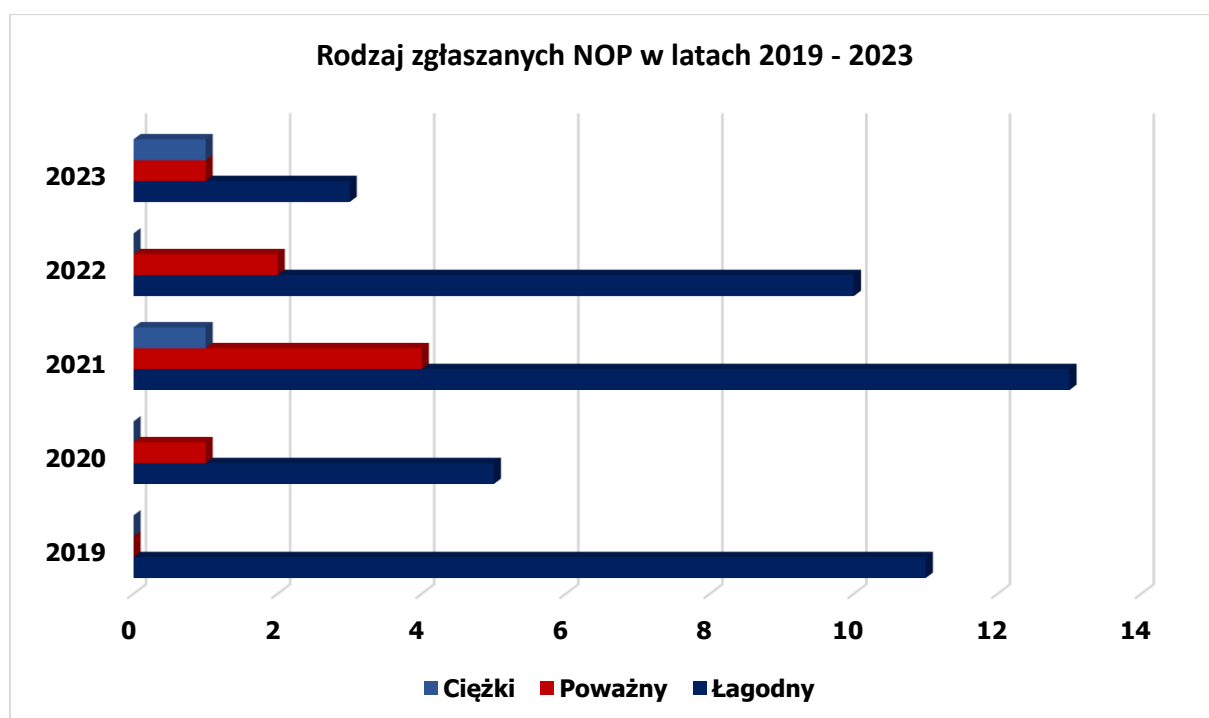

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1711), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny rejestruje NOP-y zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

Na potrzeby nadzoru epidemiologicznego wyszczególniono następujące rodzaje niepożądanych odczynów poszczeniennych:

- ciężki – zagrażający życiu (wymaga hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, może prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, może kończyć się śmiercią);
- poważny – duże nasilenie objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki (nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia, nie stanowi zagrożenia dla życia);
- łagodny – nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia, gorączki.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczeniennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej w 2023 roku odnotowano 5 NOP-ów zgłoszonych przez lekarzy, natomiast w roku 2022 – 12 NOP-ów.

Szczepienia ochronne są jedną z najważniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym. Wysoki odsetek wyszczepialności populacji wytwarza tzw. odporność zbiorowiskową (populacyjną), która skutecznie ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów i stanowi niejako ochronę osób nieuodpornionych. Próg odporności

zbiorowiskowej jest definiowany jako odsetek osób uodpornionych w populacji, po osiągnięciu którego liczba nowych zakażonych zaczyna się zmniejszać, zwykle wymaga on 90-95% populacji odpornej. Poziom taki jest zachowany w przypadku większości prowadzonych w powiecie dąbrowskim szczepień ochronnych.

Poziom zaszczepienia dzieci i młodzieży powiatu dąbrowskiego na przestrzeni ostatnich trzech lat zobrazowano w poniższej tabeli.

Lp.	Rocznik	Rodzaj szczepienia	2021 %	2022 %	2023 %
1.	1-szy r. ż.	Wzw typu B 2+3x	89,6	86,5	83,7
		Gruźlica	97,2	98,4	98,7
		Błonica-Tężec-Krztusiec 3x	50,6	49,5	47,1
		Poliomyelitis 2x	50,6	49,5	47,1
		Haemophilus infl. typu b	50,6	49,5	47,1
		Streptococcus pneumoniae	55,8	57,5	57,8
2.	2-gi r. ż.	Wzw typu B 2+3x	97,8	97,2	98,2
		Błonica-Tężec-Krztusiec 2+3x	95,3	94,5	93,9
		Poliomyelitis 2+3x	95,3	94,5	93,9
		Odra-Świnka-Różyczka /MMR/	75,9	75,0	74,7
		Haemophilus infl. typu b 2+3x	95,3	94,5	93,9
		Streptococcus pneumoniae	94,1	95,5	93,2
3.	3-ci r. ż.	Błonica-Tężec-Krztusiec 4x	87,9	87,5	87,6
		Odra-Świnka-Różyczka	93,2	92,7	92,1
		Haemophilus infl. typu b 3x	96,3	97,4	95,4

4.	6-ty r. ż.	Błonica-Tężec Krztusiec /DTaP/ 5x	62,6	56,6	53,0
		Poliomyelitis 4x	62,6	56,5	53,0
5.	7-ty r. ż.	Błonica-Tężec Krztusiec/DTaP/ 5x	88,6	85,0	86,5
		Poliomyelitis 4x	88,6	85,0	86,5
6.	11-ty r. ż.	Odra, świnka, różyczka – dziewczęta	100	99,7	99,6
7.	12-ty r. ż.	Odra, świnka, różyczka – dziewczęta	99,6	99,7	99,7
8.	14-ty r. ż.	Błonica-Tężec 6x	79,5	76,1	75,1
9.	19-ty r. ż.	Błonica-Tężec 7x	70,4	74	72,4

Brakujące szczepienia w poszczególnych rocznikach wynikające z licznych infekcji spowodowanych wirusem grypy i RSV, realizowane będą sukcesywnie w roku bieżącym.

Realizacja pozostałych szczepień w 2023 roku kształtowała się następująco:

- przeciw grypie 845 osób
- przeciw zakażeniom *Neisseria meningitidis* 76 osób
- przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu 21 osób
- przeciw tężcowi 811 osób
- przeciw wścieklźnie 94 osoby

Od 1 czerwca 2023 roku wprowadzono w Polsce bezpłatne szczepienia p/HPV dla chłopców i dziewczynek w wieku 12 i 13 lat. HPV (Human Papilom Virus) to nazwa ludzkiego wirusa brodawczaka – odpowiada za zachorowania na raka szyjki macicy oraz inne choroby nowotworowe. Szczepienie jest najskuteczniejsze w momencie, kiedy nastąpi przed potencjalnym narażeniem na zakażenie HPV, do którego dochodzi głównie drogą kontaktów seksualnych, dlatego powszechne programy szczepień p/HPV najczęściej wskazują dziewczynki i chłopców w wieku 12-13 lat.

Na terenie powiatu dąbrowskiego szczepionka p/HPV dostępna jest w 4 placówkach POZ tj.:

- Samodzielnym Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „DIAGMED” w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Szczucinie,
- Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Oleśnie.

A long, bright hospital corridor with a white tiled floor and light blue walls. The ceiling features recessed lighting and air conditioning units. Blue chairs are arranged along the walls, and a double door is visible at the end of the hallway. The overall atmosphere is clean and professional.

**STAN SANITARNY
PODMIOTÓW
LECZNICZYCH**

III. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Nadzór sanitarny w zakresie higieny lecznictwa w podmiotach wykonujących działalność leczniczą obejmuje zagadnienia dotyczące: funkcjonalności obiektów, ich dostosowania do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji, postępowania z odpadami, postępowania z bielizną czystą i brudną, przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych zapobiegających zakażeniom, prowadzenia i dokumentowania kontroli wewnętrznych w zakresie profilaktyki zakażeń.

W 2023 roku w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się 102 obiekty tj.:

➤ niezabiegowe praktyki lekarskie	30
➤ zabiegowe praktyki lekarskie	8
➤ gabinety stomatologiczne	15
➤ przychodnie	16
➤ punkty szczepień	18
➤ praktyki pielęgniarek i położnych	3
➤ gabinety rehabilitacji	3
➤ szpital	2
➤ zespoły ratownictwa medycznego	2
➤ inne	5

Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w powiecie dąbrowskim
w 2023 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów nadzorowanych	Liczba obiektów poddanych kontroli	Liczba wykonanych kontroli	% skontrolowanych obiektów
Szpital	2	2	16	100
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	1	1	1	100
Przychodnie i Ośrodki Zdrowia	16	16	18	100
Niezabiegowe praktyki lekarskie	30	5	5	16,7
Zabiegowe praktyki lekarskie	8	3	3	37,5
Praktyki lekarzy dentystów	15	9	9	60,0
Praktyki pielęgniarek i położnych	3	2	2	66,6
Rehabilitacja	3	3	3	100
Zespoły ratownictwa medycznego	2	2	2	100
Stacja Dializ	1	1	1	100
Punkt poboru materiału do badań	1	1	1	100
Punkty szczepień	18	18	18	100

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w 2023 roku przeprowadzono 79 kontroli w nadzorowanych obiektach w tym:

- 70 kontroli kompleksowych,
- 4 kontrole sprawdzające,
- 5 kontroli problemowych.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami wydano 2 decyzje merytoryczne oraz 5 decyzji płatniczych, mandatów karnych nie nałożono.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych podmiotach wykonujących działalność leczniczą dotyczyły:

- niewłaściwego stanu technicznego ścian, podłóg i mebli,
- nieprzestrzegania procedur higieniczno-sanitarnych.

OGNISKA EPIDEMICZNE W SZPITALU

Zakażenia szpitalne należą do jednych z najbardziej złożonych i skomplikowanych etiologicznie zjawisk występujących w procesie hospitalizacji pacjentów, stanowią one wciąż aktualny i ważny problem. Szpitalnym ogniskiem epidemicznym określa się sytuację wzrostu liczby zakażeń szpitalnych wśród pacjentów i personelu ponad spodziewaną liczbę przypadków lub pojawienie się dwóch lub więcej powiązanych epidemiologicznie zakażeń szpitalnych wywołanych przez drobnoustroj do tej pory niewystępujący lub o wcześniej nie stwierdzonym mechanizmie oporności. Najskuteczniejszym środkiem w profilaktyce zakażeń w podmiotach leczniczych jest przestrzeganie obowiązujących w placówkach procedur zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

W roku 2023 w powiecie dąbrowskim odnotowano 3 ogniska epidemiczne, których czynnikami etiologicznymi były – *Klebsiella pneumoniae* NDM (2 ogniska) oraz *SARS-CoV-2* (1 ognisko).

Dokonując oceny stanu sanitarnego powiatu w zakresie higieny lecznictwa nie można nie odnieść się do tematu rozprzestrzeniania się w Polsce oraz na całym świecie bakterii jelitowych wytwarzających karbapenemazy. Terapia zakażeń wywołanych przez te bakterie, jest niezmiernie trudna, czasem wręcz niemożliwa, ze względu na typową dla nich oporność na szerokie spektrum antybiotyków, co bardzo często skutkuje brakiem skutecznych opcji terapeutycznych. Istotnym jest, aby w tej sytuacji podejmować wszelkie działania zmierzające do spowolnienia transmisji tych zagrożeń w środowisku szpitalnym, poprzez wdrażanie rekomendacji krajowych w zakresie antybiotykoterapii i lekooporności oraz monitorowanie stosowanej antybiotykoterapii. Od 2020 roku w Małopolsce została wdrożona Strategia działań mających wpływ na ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń patogenami opornymi na antybiotyki kluczowe dla leczenia w podmiotach leczniczych województwa małopolskiego. Strategia ta wprowadziła zasady dotyczące komunikacji i współpracy pomiędzy podmiotami leczniczymi w zakresie przekazywania informacji o pacjentach skolonizowanych/zakażonych CPE.

A wooden crate overflowing with fresh, vibrant vegetables. Visible items include several bright orange carrots, a cluster of red radishes, a head of green broccoli, a whole ear of yellow corn, and bunches of green leafy herbs. The crate is being held by a person wearing a blue and red plaid shirt, with their hands visible at the bottom. The background is a soft-focus green field.

**STAN SANITARNY
ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-
ŻYWNOSCIOWYCH ORAZ
PRZEDMIOTÓW UŻYTKU**

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Zakres nadzoru sanitarnego.

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w obszarze Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w 2023 roku dotyczyły głównie:

- sprawowania bieżącego nadzoru nad zakładami produkcyjnymi oraz wprowadzającymi do obrotu środki spożywcze,
- podejmowania działań w zakresie systemu RASFF / System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (cel - niezwłoczne wycofanie z obrotu/produkcji żywności stwarzającej zagrożenie dla zdrowia lub życia),
- sprawowania nadzoru nad jakością wprowadzanych do obrotu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, poprzez pobieranie próbek do badań laboratoryjnych,
- prowadzenia nadzoru nad jakością żywienia różnych grup ludności w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego,
- przyjmowania i realizacji zgłaszanych sygnałów obywatelskich,
- przeprowadzania kontroli na targowiskach oraz w zakładach żywienia zbiorowego, w związku z wprowadzeniem nadzoru nad sprzedażą mięsa oraz odpadami gastronomicznymi, z powodu występowania przypadków afrykańskiego pomoru świń,
- nadzoru nad suplementami diety.

Stan sanitarny obiektów żywności żywienia i przedmiotów użytku.

W roku 2023 w ewidencji znajdowało się 648 zakładów produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono łącznie 501 kontroli sanitarnych.

Liczbę kontroli w poszczególnych grupach zakładów przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj obiektu	Rok 2023	
	Liczba obiektów objętych nadzorem	Liczba kontroli w obiektach
Zakłady produkcji żywności	266	152
Wytwórnice lodów	5	7
Automaty do lodów	5	5
Piekarnie	9	14
Ciastkarnie	3	4
Przetwórnice owocowo-warzywne	5	2
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1	1
Wytwórnice octu, majonezu, musztardy	1	1
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	2	0
Wytwórnice suplementów diety	1	0
Zakłady garmazeryjne	1	3
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	222	107
Inne wytwórnice żywności	11	8
Zakłady obrotu żywnością	259	236
Sklepy spożywcze	137	171
Kioski	7	0
Magazyny hurtowe	2	6
Obiekty ruchome i tymczasowe	19	13
Środki transportu	35	5
Inne obiekty obrotu żywnością	59	41
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	47	53
w tym zakłady małej gastronomii	37	41
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	67	54
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	9	6
Razem	648	501

W roku 2023 spośród 648 zakładów znajdujących się w rejestrze, skontrolowano 384 (tj. 59%), w tym:

- 140 (52,6%) obiektów produkcji żywności,
- 153 (59,1%) obiekty obrotu żywnością,
- 39 (83,0%) obiektów żywienia otwartego,
- 46 (68,7%) obiektów żywienia zamkniętego,
- 6 (66,7%) obiektów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Plan kontroli na rok 2023 został zrealizowany w 100 % . Kontrole przeprowadzone były zgodnie z harmonogramem opracowanym według wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego jak również założeń do budżetu zadaniowego (częstotliwość kontroli w poszczególnych grupach ustalana w oparciu o ryzyko wynikające z kategoryzacji zakładu, rodzaj działalności i wynik ostatniej kontroli).

Oprócz kontroli z planu (258) dodatkowo wykonano kontrole doraźne (243) z związku z: zgłoszeniami w systemie RASFF, wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładów/poszerzenie prowadzonej działalności, sygnałami obywatelskimi jak również prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi.

W roku sprawozdawczym 12,4 % przeprowadzonych kontroli wykazało niezgodności z przepisami prawa żywnościowego. Najczęściej stwierdzane niezgodności to:

- brak dokumentacji dotyczącej stosowania zasad systemu HACCP,
- brak dokumentacji dotyczącej stosowania zasad GHP, GMP,
- brak dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie szkolenia pracownika z zasad higieny, stosownego do charakteru wykonywanej pracy,
- brak dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie szkolenia osób odpowiedzialnych za wdrażanie i stosowanie zasad systemu HACCP w zakładzie z zasad tego systemu,
- brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny sufitów, ścian, podłóg, drzwi, sprzętu roboczego i wyposażenia,
- niestosowanie się do założeń instrukcji zaopatrzenia zakładu w wodę w zakresie częstotliwości kontroli jakości bakteriologicznej wody używanej w zakładzie,
- brak ciepłej wody przy punktach wodnych.

- oferowanie do sprzedaży dla klientów środków spożywczych nieodpowiadających wymaganiom zdrowotnym – przeterminowane środki spożywcze,
- brak bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu.

W związku z powyższym wydano 17 decyzji administracyjnych dotyczących usunięcia nieprawidłowości, nałożono 21 mandatów karnych na kwotę 3 000 zł oraz wydano zalecenia pokontrolne w 63 zakładach.

Uchybienia, które skutkowały nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego to:

- nieprzestrzeganie wymagań higienicznych,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności lub dat minimalnej trwałości,
- zatrudnianie osób wykonujących prace z żywnością nieopakowaną nieposiadających orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie skierowano 4 wnioski o nałożenie kary pieniężnej, które dotyczyły:

- prowadzenia działalności w zakładzie bez złożenia wniosku o zatwierdzenie (1),
- prowadzenie działalności niezgodnej z wydaną decyzją (1),
- sprzedaży w ramach prowadzonej działalności w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objętych grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży (2).

Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu sprawy uznał wnioski za zasadne, a na winnych zostały nałożone kary pieniężne.

Jakość zdrowotna środków spożywczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej prowadził pobór próbek w ramach nadzoru nad jakością zdrowotną żywności zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 rok dla powiatu dąbrowskiego” oraz „Planem działania na 2023 rok w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”.

W 2023 roku pobrano 95 próbek żywności co stanowi 100% założonego planu oraz 1 próbkę doraźną. Ilość próbek w rozbiu na kierunek badań przedstawia się następująco:

- 55 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych,
- 41 próbki w kierunku badań fizykochemicznych, w tym: 9 /w kierunku substancji dodatkowych, 10 /w kierunku zawartości metali, 3 /w kierunku WWA, 3 /w kierunku zawartości pestycydów, 1 /w kierunku zawartości kwasu erukowego, 2 /w kierunku antybiotykooporności, 1 /w kierunku alkaloidów tropanowych, 2 /w kierunku zawartości azotanów, 1 /w kierunku MCPD i pochodne, 1 /w kierunku parametrów jęlczenia, 1 /w kierunku skażenia promieniotwórczego, 2 /w kierunku zawartości witamin i innych składników żywieniowych, 5 /w kierunku poziomu mikotoksyn.

Zakwestionowaniu uległo 6 próbek.

- 5 próbek lodów z automatu - przekroczenie dopuszczalnej ilości bakterii Enterobacteriaceae. Wydano decyzję administracyjną nakazującą wstrzymanie wprowadzania do obrotu lodów do czasu potwierdzenia prawidłowości przebiegu procesu technologicznego wynikami badań mikrobiologicznych lodów. Na osobę winną zaniedbań nałożono mandat karny (200 zł.) za nieprzestrzeganie wymagań higienicznych podczas produkcji lodów;
- 1 próbka kakao - przekroczenie NDP ochratoksyny A, pobrana w związku z prowadzonym przez PPIS w Wadowicach postępowaniem w ramach systemu RASFF z uwagi na brak dostępności na terenie powiatu wadowickiego określonych partii produktu.

Procent kwestionowanych próbek w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba próbek pobranych do badań	Liczba próbek zakwestionowanych	% próbek zakwestionowanych
2023	96	6	6,3%
2022	95	0	0
2021	108	1	0,9%
2020	82	0	0
2019	126	8	6,3%

Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii

W 2023 roku kontynuowano współpracę w związku z zawartym w 2018 roku porozumieniem pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dąbrowie Tarnowskiej, a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Dąbrowie Tarnowskiej. Dwukrotnie dokonano aktualizacji list zakładów na podstawie Porozumienia ramowego o współdziałaniu i współpracy.

Na terenie powiatu dąbrowskiego znajdują się 4 zakłady wspólnie nadzorowane przez Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Weterynaryjną:

- 2 punkty skupu zbóż – prowadzące działalność w zakresie skupu i sprzedaży materiałów paszowych, mieszanek paszowych i transportu pasz oraz skupu zbóż,
- 1 zakład wyrobów kulinarnych i garmażeryjnych - prowadzący działalność w zakresie przetwórstwa i produkcji surowych wyrobów mięsnych oraz produkcji produktów mącznych głęboko mrożonych bez wkładu mięsnego,
- 1 RHD – prowadzący działalność w zakresie produkcji produktów mięsnych i gotowych posiłków z produktów pochodzenia zwierzęcego, produkcji i sprzedaży pieczywa oraz przetworów owocowo-warzywnych.

W związku z występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) podczas bieżących kontroli w zakładach obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego zwracano szczególną uwagę na identyfikowalność mięsa wieprzowego, dziczyzny i wyrobów oraz postępowania z odpadami gastronomicznymi. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2023 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w Dąbrowie Tarnowskiej przesłał 2 informacje dotyczące przekazania list dystrybucyjnych zakładów nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej będących odbiorcami mięsa drobiowego, w którym w 1 przypadku stwierdzono obecność pałeczek *Salmonella Enteritidis* (powiadomienie RASFF nr0663/1/2023), w drugim *Salmonella Infantis*, (mięso rozdyskrebowane przez zakład będący pod nadzorem PLW w Dąbrowie Tarnowskiej). W związku z prowadzonymi działaniami, w ślad za pismem dotyczącym mięsa drobiowego będącego przedmiotem powiadomienia w systemie RASFF, PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej przekazał do PLW w Dąbrowie Tarnowskiej informację o dokonaniu zwrotu przez hurtownię do dostawcy tj. zakładu nadzorowanego przez PLW w Dąbrowie Tarnowskiej, 270 kg mięsa drobiowego mrożonego (ćwiartka tylna, skrzydełka, porcja rosółowa).

Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska

W roku 2023 w ramach „Planu działania na 2023 rok dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” realizowanego w ramach porozumienia z dnia 22.12.2020 w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”, przeprowadzono 7 kontroli gospodarstw rolnych pozyskujących artykuły pochodzenia roślinnego i wprowadzających je do obrotu na zasadzie dostaw bezpośrednich. 2 kontrole wykonano przy współdziałaniu przedstawiciela Inspekcji Ochrony Środowiska, 5 kontroli przy współdziałaniu przedstawiciela Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Na etapie dostaw bezpośrednich pobrano do badań w kierunku pestycydów 2 próbki (truskawki, ogórki), które nie uległy zakwestionowaniu.

System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach - RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie, będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W roku 2023 na terenie powiatu dąbrowskiego prowadzono postępowania w 24 sprawach zgłoszonych do systemu RASFF dotyczących: cytryny odmiana Enterdonto, surowe mięso drobiowe, kasza orkiszowa, pałeczki kukurydziane, herbata Loyd Earl Grey, korzeń pietruszki, rafinowany olej palmowy, sezam łuszczony, kakao Magnetic, tofu ze szpinakiem, płatki żytnie, łyżka kuchenna nylonowa z drewnianą rączką, suplement diety ALPHA GPC, mak niebieski, mąka żytnia typ 2000, suplement diety UNS NMN&Resweratol, kakaowa cukrovinka s expandovanou ryzou, NMN z Resweratrolem, Balsam Jerozolimski dla Dzieci, Suplement diety: Sylimarol Gastro, Alliofil Forte, Kasza jaglana, Fusilli bez glutenu 100% makaronu z kukurydzy, HEPATICA Serrapeptaza. W związku z powyższym przeprowadzono 45 postępowań wyjaśniających. W obiektach, w których stwierdzono kwestionowane produkty, podjęto działania mające na celu ich zabezpieczenie i wycofanie z obrotu.

Działania w związku z ASF – Afrykański Pomór Świń

W związku z występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) podczas bieżących kontroli w zakładach obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego zwracano szczególną uwagę na identyfikowalność mięsa wieprzowego, dziczyzny i wyrobów oraz postępowania z odpadami gastronomicznymi. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie.

Nadzór nad wypoczynkiem zimowym i letnim dzieci i młodzieży

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej bierze czynny udział w zakresie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa żywności i żywienia dzieci i młodzieży zarówno w okresie zimowego jak i letniego wypoczynku. W sezonie zimowym na terenie powiatu dąbrowskiego do bazy wypoczynku nie zgłoszono placówek wypoczynku dzieci i młodzieży, natomiast w sezonie letnim zgłoszono 4 turnusy wypoczynku.

Nadzorem objęto dwa bloki żywienia (restauracja hotelowa oraz stołówka szkolna) prowadzące żywienie dzieci i młodzieży podczas letniego wypoczynku. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Przedmiotem kontroli była higiena przygotowywania posiłków oraz jakość zdrowotna używanych surowców, w tym ich identyfikowalność, terminy przydatności do spożycia i warunki przechowywania jak również poprawność tworzonego jadłospisu. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wzmocniony nadzór nad obrotem grzybami

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu grzybów i przetworów grzybowych. W zakładach żywienia zbiorowego nie stwierdzono stosowania grzybów rosnących w warunkach naturalnych. Grzyby suszone i mrożone stwierdzone w obrocie oznakowano numerami atestów i numerami uprawnień grzyboznawcy.

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2023 roku nie zgłoszono zatrucia spowodowanego spożyciem grzybów lub przetworów grzybowych. Do tutejszej Stacji w miesiącu lipcu wpłynęło podejrzenie zatrucia grzybami zakupionymi od dostawcy bezpośredniego na Placu Targowym w Szczucinie. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę sanitarną interwencyjną, podczas której na terenie placu i terenie przyległym nie stwierdzono osób sprzedających grzyby rosnące w warunkach naturalnych. Nawiązano współpracę z Komisariatem Policji w Szczucinie oraz Zarządcą Placu Targowego w Szczucinie tj. Urzędem Miasta i Gminy Szczucin w celu wzmoczonego nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu placu targowego, zwłaszcza w obszarze sprzedaży grzybów rosnących w warunkach naturalnych.

Podczas trwania sezonu grzybowego w 2023 roku prowadzono szeroko zakrojoną akcję informacyjno - edukacyjną w zakresie wiedzy na temat grzybów oraz zasad ich zbierania zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych mieszkańców powiatu dąbrowskiego – szeroki opis prowadzonych działań zamieszczono w niniejszym raporcie w dziale pt. „OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA”.

**WARUNKI
SANITARNO-HIGIENICZNE
ŚRODOWISKA PRACY**

V. WARUNKI SANITARNO HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Ocena środowiska pracy

W 2023 roku w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się 514 obiektów/zakładów pracy zatrudniających łącznie 5769 pracowników, w których przeważającą część stanowiły zakłady małe, zatrudniające do 9 osób. Nadzorem bieżącym w roku sprawozdawczym objęto 224 obiekty zatrudniające 3317 pracowników. Zakłady klasyfikowane są wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 roku w obszarze Higieny Pracy ukierunkowana była na przestrzeganie: warunków bezpieczeństwa i higieny pracy / procesów produkcji / wprowadzania do obrotu oraz stosowania mieszaninami chemicznymi, produktów biobójczych i substancji czynnych oraz kosmetyków i detergentów.

W 2023 roku przeprowadzono 364 kontrole w 224 zakładach produkcyjnych, produkcyjno-usługowych i handlowych. Kontrole realizowane były w obszarze:

- nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, celem wzmocnienia ochrony zdrowia przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy,
- nadzoru nad wymogami w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi, poprzez pobór prób do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli oraz przestrzegania przepisów dotyczących ich wytwarzania, wprowadzania do obrotu, w tym między innymi w zakresie substancji objętych ograniczeniem stosowania w produktach kosmetycznych,
- nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych, stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie,
- nadzoru nad pracownikami pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczeniem wyrobów zawierających azbest,

- nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem w działalności zawodowej prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
- nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej,
- nadzoru nad podmiotami w zakresie realizacji art. 43 C ustawy prawo energetyczne,
- nadzoru nad podmiotami w zakresie przestrzegania ustawy prawo atomowe, poprzez realizację zapisów krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz miejscach pracy,
- prowadzenia działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy ECHA w Helsinkach, w tym realizacji zharmonizowanego wspólnotowego projektu REF11 dotyczącego zintegrowanej kontroli produktów chemicznych,
- nadzoru nad egzekwowaniem działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji Europejskiej Agencji Chemikaliów w zakresie egzekwowania przepisów rozporządzenia REACH i CLP,
- nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych – sprawozdawczość i monitoring,
- nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- chorób zawodowych.

W 2023 roku w ramach prowadzonego nadzoru bieżącego nad zakładami pracy stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne. Wydano 21 decyzji administracyjnych, w których zawarto 98 nakazów dotyczących usunięcia nieprawidłowości w zakresie:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy – 21 nakazów,
- oceny ryzyka zawodowego oraz poinformowania pracowników o ryzyku zawodowym – 16 nakazów,
- substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 16 nakazów,
- rejestru badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz kart badań i pomiarów tych czynników – 12 nakazów,

- niezapoznania pracowników z wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy – 6 nakazów,
- przydziału odzieży roboczej, ochronnej, sprzętu ochrony indywidualnej oraz okresów ich użytkowania – 6 nakazów,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych – 5 nakazów,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych – 3 nakazy,
- niezapewnienia dla pracowników pomieszczenia szatni wraz z jej wyposażeniem, stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy oraz wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach sanitarnych – 2 nakazy,
- niezapewnienia pracownikom szafek indywidualnych do przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej – 1 nakaz,
- innych nieprawidłowości – 10 nakazów tj.:
  - brak rejestru chorób zawodowych i zgłoszeń podejrzenia o choroby zawodowe,
  - brak wykazu prac wzbronionych młodocianym,
  - brak oznakowania znakami bezpieczeństwa miejsc, w których występuje zagrożenie dla pracowników,
  - brak pomiarów w zakresie natężenia oświetlenia elektrycznego występującego na stanowiskach pracy w zakładzie,
  - niezapewnienie oświetlenia światłem naturalnym/dziennym pomieszczenia stałej pracy,
  - niezapewnienie wentylacji mechanicznej o działaniu ogólnym w pomieszczeniu produkcyjnym,
  - brak instrukcji stanowiskowych bezpieczeństwa i higieny pracy.

Decyzje nakazowe wydane przez PPIS w 2023 roku dotyczyły zakładów przyporządkowanych do niżej wymienionych grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD):

PKD 10 Produkcja artykułów spożywczych

PKD 16 Produkcja wyrobów z drewna

PKD 23 Produkcja wyrobów z betonu

PKD 29 Produkcja nadwozi do pojazdów

PKD 31 Produkcja mebli

PKD 43 Roboty budowlane

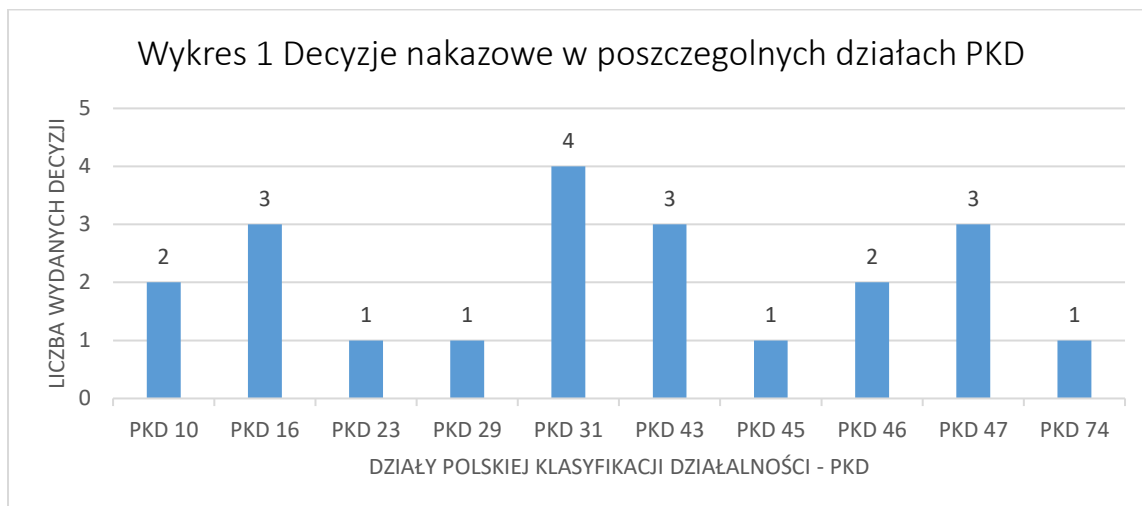
PKD 45 Naprawy pojazdów samochodowych

PKD 46 Handel hurtowy środków czystościowych

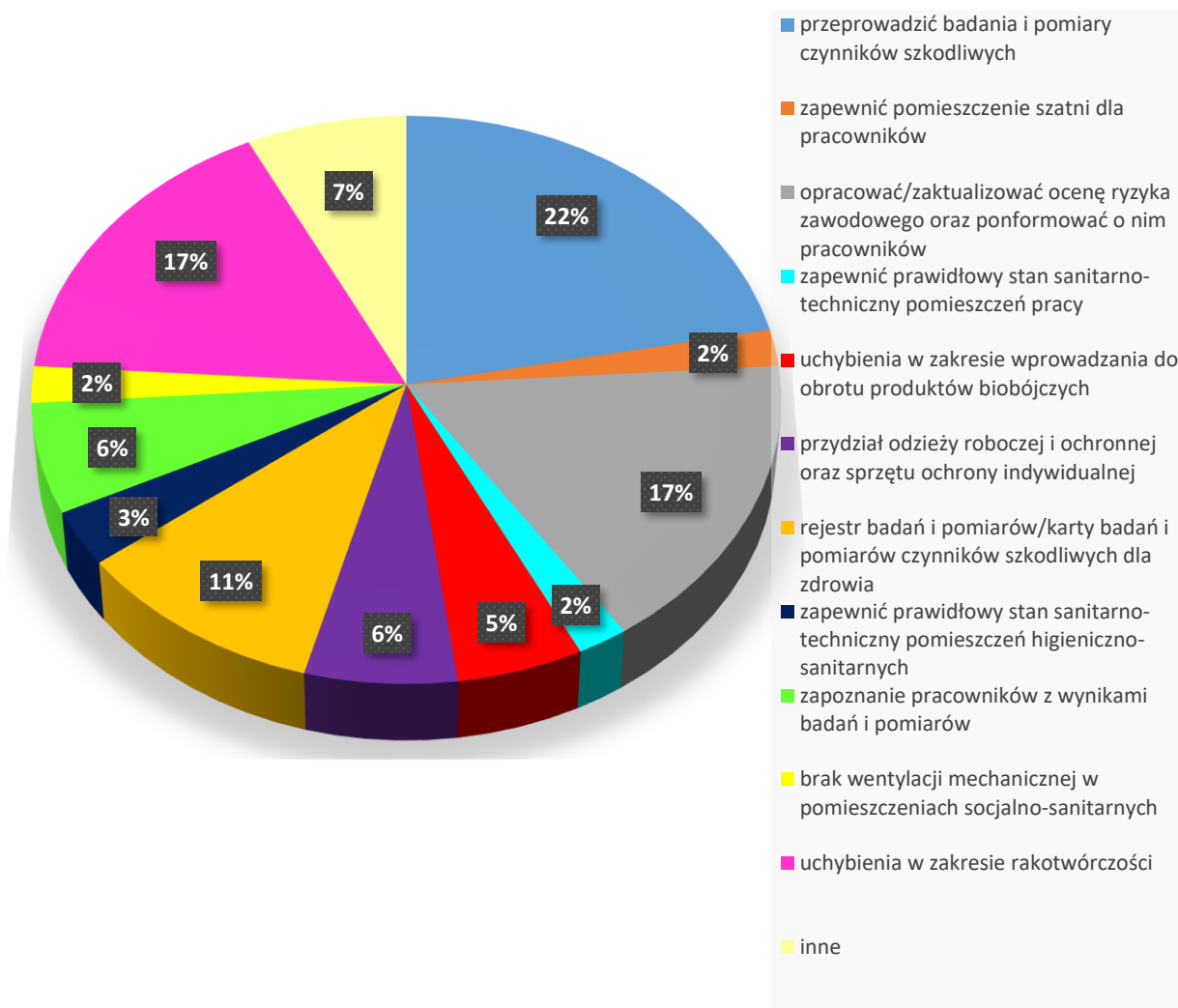
PKD 47 Handel detaliczny prowadzony w wyspecjalizowanych sklepach

PKD 74 Konfekcjonowanie wapna.

Wykres 1 Decyzje nakazowe w poszczególnych działach PKD

Wykres 2. Rodzaj nakazów decyzji administracyjnych

Ocena narażenia zawodowego

Kontrole sanitarno-higieniczne środowiska pracy prowadzone były głównie pod kątem występowania czynników szkodliwych dla zdrowia emitowanych do środowiska pracy oraz zastosowanych przez pracodawców sposobów ochrony pracowników przed tymi zagrożeniami.

Ocenę narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w poszczególnych profilach działalności zgodnie z PKD przeprowadzono w 224 obiektach/zakładach pracy. Na podstawie kontroli oraz wyników badań i pomiarów środowiskowych czynników szkodliwych dla zdrowia, wykazano, iż stanowiska pracy w 97 % zakładów odpowiadały warunkom higienicznym tzn. czynniki szkodliwe występujące na stanowiskach pracy nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia pracowników.

Ocena narażenia na czynniki fizyczne

Szkodliwe warunki pracy, tzn. stanowiska na których, w wyniku przeprowadzonych badań i pomiarów stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych natężenia dźwięku odnotowano w 7 zakładach, co stanowi 3% zakładów objętych kontrolą w roku sprawozdawczym.

Analiza wyników badań środowiska pracy wykazała, iż poprawiono warunki pracy dla 46 pracowników, poprzez ograniczenie narażenia na hałas w wyniku: modernizacji linii produkcyjnej, zmiany lokalizacji stanowisk pracy, ograniczenia czasu pracy, co w efekcie przyczyniło się do zmniejszenia liczby osób pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych czynników fizycznych.

Narażenie na fizyczne czynniki szkodliwe w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba zakładów z przekroczeniami NDS i NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach			
		NDS i NDN ogółem	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych (hałas, wibracja)
2019	10	152	-	-	152
2020	13	176	-	-	176
2021	13	134	-	-	134
2022	9	92	-	-	92
2023	7	46	-	-	46

Ocena narażenia na czynniki biologiczne

W ramach prowadzonego nadzoru nad czynnikami biologicznymi skontrolowano 17 zakładów. Kontakt z czynnikiem biologicznym na stanowiskach pracy miało 386 pracowników zatrudnionych w sektorach związanych z: leśnictwem, opieką zdrowotną dzienną i całodobową, administracją publiczną i obroną narodową, sportem i rekreacją, a także transportem pasażerskim.

W skontrolowanych obiektach, w których pracownicy są narażeni na działanie czynników biologicznych zaliczanych do 2 i 3 grupy zagrożenia nie stwierdzono nieprawidłowości.

Narażenie na czynniki biologiczne w zakładach pracy w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba zakładów objętych kontrolą	Liczba pracowników pracujących w narażeniu
2019	6	44
2020	0 (COVID-19)	0 (COVID-19)
2021	7	51
2022	10	603
2023	17	386

Ocena narażenia na czynniki rakotwórcze

W 2023 roku pod kątem substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym występujących w środowisku pracy skontrolowano 20 zakładów w tym:

- 11 w których w procesie technologicznym występują prace związane z narażeniem zawodowym na pył drewna,
- 1 w którym wykonuje się utrwalanie wycinków do badania histopatologicznego,
- 1 w którym występuje narażenie na krzemionkę krystaliczną frakcją respirabilną powstającą w trakcie pracy,
- 3 w których występuje narażenie przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- 1 w którym występuje narażenie na spaliny emitowane z silników Diesla.
- 3 wykonujące prace związane z demontażem/transportem wyrobów azbestowocementowych z pokryć dachowych na terenie powiatu dąbrowskiego (firmy z powiatów ościennych).

W narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku, pracowało 166 osób, w tym 31 kobiet.

Nieprawidłowości stwierdzono w 6 zakładach w tym:

- 1 w którym występuje narażenie przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- 5 w których w procesie technologicznym występują prace związane z narażeniem zawodowym na pył drewna.

Do pracodawców wystosowano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości. W roku sprawozdawczym nakazy zostały zrealizowane w nakreślonych terminach.

Narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisk pracy w latach 2019-2023.

Rok	Liczba zakładów pracy w ewidencji	Liczba skontrolowanych zakładów pracy	Liczba pracowników pracujących w narażeniu
2019	6	6	71
2020	6	6	74
2021	6	6	76
2022	36	9	98
2023	48	20	166

Ocena narażenia na substancje i mieszaniny chemiczne stwarzające zagrożenie

W ramach prowadzonego nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi stwarzającymi zagrożenie przeprowadzono ogółem 82 kontrole, w tym:

- 61 w podmiotach stosujących zawodowo substancje i mieszaniny chemiczne,
- 20 u dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych,
- 1 u dalszego użytkownika – tzw. formulator.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono, nieprawidłowości.

W ramach wspólnotowego projektu REACH-EN-FORCE 11, dotyczącego nadzoru nad realizacją obowiązków w zakresie zgodności załącznika II do rozporządzenia REACH określającego treść i format karty charakterystyki, przeprowadzono 1 kontrolę u dystrybutora. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Nadzór nad produktami biobójczymi

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w roku sprawozdawczym skontrolowano 36 obiektów, w których przeprowadzono 44 kontrole, w tym:

- 40 dotyczących udostępniania/wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- 4 dotyczące stosowania zawodowo produktów biobójczych.

W sezonie letnim wzmożono nadzór nad produktami biobójczymi zaliczanymi do kategorii III grupy produktowej 18 i 19 (insektycydy i repelenty). Nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach handlowych, które dotyczyły:

- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia na obrót produktem biobójczym,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych niewłaściwie oznakowanych,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych po upływie terminu ważności.

Do przedsiębiorców wystosowano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości, które zostały zrealizowane w nakreślonym terminie.

Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej znajdują się 2 podmioty stosujące zawodowo prekursory narkotyków. Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie stosowania prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej nie wpłynęły zgłoszenia w zakresie środków zastępczych, które powodowałyby wszczęcie postępowania administracyjnego. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego przesyłano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie comiesięczne sprawozdania oraz prowadzono monitoring nad zatruciami spowodowanymi środkami zastępczymi – w roku sprawozdawczym nie odnotowano zatruć.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 41 kontroli sanitarnych w tym:

- 27 u dystrybutorów i stosujących produkty kosmetyczne,
- 2 u producentów produktów kosmetycznych,
- 12 w ramach realizacji urzędowej kontroli - pobór prób do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem.

Nie stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie przestrzegania wymogów nad produktami kosmetycznymi. Pobrane próby kosmetyków do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologii /5 oraz fizykochemii /7, nie zostały zakwestionowane.

Choroby zawodowe

W roku sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej wpłynęło 25 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Przeprowadzono łącznie 40 postępowań administracyjnych w wyniku, których wydano 19 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W ramach prowadzonych postępowań wystosowano do stron 66 postanowień dot. prolongaty terminu załatwienia sprawy z przyczyn niezależnych od organu. Sporządzono 19 kart stwierdzenia choroby zawodowej, które przesłano do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej w 2023 roku w 100% dot. chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw wymienionych w poz. 26 wykazu chorób zawodowych (spowodowane zakażeniem w miejscu pracy wirusem SARS-CoV-2 - czynnikiem biologicznym szkodliwym dla zdrowia występującym w środowisku pracy personelu medycznego).

Decyzje stwierdzające chorobę zawodową	2019	2020	2021	2022	2023
Pylica azbestowa płuc	2	0	0	0	0
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników rakotwórczych	3	5	3	2	0
Rozległe zgrubienia opłucnej	2	1	0	0	0
Borelioza	0	2	0	0	0
SARS-CoV-2	0	0	7	7	19
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	0	0	0	0
Astma oskrzelowa	1	0	0	0	0
Alergiczny nieżyt nosa	0	0	0	1	0
Ogółem	9	8	10	10	19

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydane w 2023 roku, na podstawie obowiązującego rozporządzenia, zgodnie z wykazem chorób zawodowych to:

- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznane za rakotwórcze dla ludzi (pył azbestu) poz. 17.2 – wydano 2 decyzje,
- pylica azbestowa płuc, poz. 3.5 – wydano 1 decyzję.

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	2019	2020	2021	2022	2023
Pylica azbestowa płuc	2	1	0	0	1
Astma oskrzelowa	0	1	0	0	0
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników rakotwórczych	4	7	3	1	2
Ubytek słuchu	0	0	0	0	0
Rozległe zgrubienie opłucnej	1	1	0	0	0
Zespół cieśni w obrębie nadgarstka	0	0	0	0	0
Borelioza	0	0	0	0	0
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0	0	0	0
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	0	0	0	0
Ogółem	9	10	3	1	3

W 2023 roku wpłynęło do PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej 1 odwołanie od decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydanej przez Organ I instancji, które zostało przekazane do rozpatrzenia przez Organ odwoławczy tj. Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – postępowanie w toku.

NAZDÓR NAD OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

VI. NADZÓR NAD OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2023 roku w ewidencji Stanowiska Pracy ds. Nadzoru Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się 219 obiektów użyteczności publicznej. Przeprowadzono 130 kontroli sanitarnych (planowanych i doraźnych), pobrano 73 próby wody.

Obiekty użyteczności publicznej, stanowią specyficzną i bardzo różnorodną grupę. Kryteria oceny stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego tych obiektów są zależne w znacznej mierze od rodzaju świadczonych usług. Zakres kontroli obejmował:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń w tym wentylacji,
- utrzymanie czystości,
- gospodarkę odpadami komunalnymi,
- zaopatrzenie w wodę do spożycia i odprowadzanie ścieków,
- higienę podczas świadczenia usług,
- zapewnienie apteczek I pomocy
- przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach.

Dane liczbowe podjętych działań przez pion Nadzoru Higieny Komunalnej w latach 2020-2023

Rodzaj danych	2020	2021	2022	2023
Liczba obiektów wg ewidencji	217	221	214	219
Liczba obiektów skontrolowanych	32	27	73	87
Liczba kontroli	47	57	117	130
Liczba decyzji merytorycznych	22	36	42	39
Liczba decyzji płatniczych	14	15	21	25
Liczba opinii sanitarnych	18	20	16	4
Liczba postanowień	13	22	30	15

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2023 roku funkcjonowały następujące grupy obiektów:

Obiekty	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych zgodnie z planem
Szpital	1	1
Hospicja stacjonarne	1	1
Ustępy publiczne (funkcjonujące samodzielnie)	2	1
Domy pomocy społecznej	2	2
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	3	1
Zakłady fryzjerskie	37	16
Zakłady kosmetyczne	35	19
Zakłady odnowy biologicznej	8	6
Zakłady tatuażu	1	1
Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)	11	10
Obiekty sportowe funkcjonujące samodzielnie (kluby sportowe, hale sportowe, hale widowiskowe)	10	3
Obiekty świadczące usługi hotelarskie, w tym hotele, hostele, motele, pensjonaty, pola biwakowe oraz inne obiekty świadczące usługi hotelarskie	10	5
Pływalnie	1	1
Kąpieliska	1	1
Zakłady pogrzebowe / domy przedpogrzebowe	7	3
Cmentarze	25	7
Firmy transportowe - przewóz osób	4	2
Targowiska	2	2
Stacje paliw z bazą obsługi podróżnych	13	3
Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę	5	1
Pozostałe, w tym tereny rekreacji, kina, muzea	40	1
SUMA	219	87

Podczas prowadzonego nadzoru w skontrolowanych obiektach w 2023 roku, stwierdzono niżej wymienione nieprawidłowości:

- brak przeprowadzonych badań ciepłej wody użytkowej w kierunku bakterii Legionella w obiekcie, w którym podczas użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny,
- brak opracowanych instrukcji/procedur mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku oraz postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi w gabinetach kosmetycznych,
- brak możliwości mycia i dezynfekcji powierzchni foteli i krzeseł przy stanowiskach pracy w gabinecie kosmetycznym (powierzchnie nasiąkliwe, trudne do utrzymania w czystości oraz nieodporne na działanie środków dezynfekcyjnych – co uniemożliwia zachowanie właściwego stanu sanitarnego),
- brak środków służących do mycia rąk oraz ich higienicznego suszenia przy umywalce w pomieszczeniu świadczenia usług fryzjerskich,
- brak bieżącej ciepłej wody w toaletach przy placu targowym,
- brak preparatów do dezynfekcji narzędzi oraz powierzchni w zakładzie kosmetycznym,
- brak kontroli skuteczności procesów sterylizacji,
- brak prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzanymi procesami sterylizacji.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami prowadzono postępowania administracyjne, wydano decyzje (5) nakazujące usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli oraz nałożono mandaty karne (700 zł.). W pozostałych zakładach stan techniczny i porządkowy, sprzętu i wyposażenia umożliwił zachowanie właściwego stanu sanitarnego.

JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA

VII. JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej monitoruje jakość wody produkowanej przez 4 wodociągi publiczne tj.: Suchy Grunt, Mędrzechów, Żabno, Gorzyce, z czego ujęcia dla dwóch pierwszych znajdują się na terenie powiatu dąbrowskiego, a pozostałe na terenie powiatu tarnowskiego. Monitoring i nadzór nad zaopatrzeniem i jakością wody prowadzony był zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Badania wody wykonywane były w zakresie parametrów grupy A i grupy B, określonych w Załączniku nr 2 do w/w rozporządzenia, w oparciu o sieć stałych punktów poboru wody.

Zakres i częstotliwość przeprowadzanych badań uzależnione były od:

- jakości wody ujmowanej,
- stosowanych procesów uzdatniania,
- wielkości produkcji wody,
- ilości zaopatrywanych mieszkańców.

Nazwa wodociągu publicznego	Jednostka odpowiedzialna za jakość wody	Produkcja dobową wody [m ³]	Liczba zaopatrywanych mieszkańców [tys.]	Liczba pobranych prób wody / liczba prób kwestionowanych
Suchy Grunt	Zakład Usług Komunalnych w Szczucinie	1850	19,8	17 / 0
Mędrzechów	Stacja Uzdatniania Wody w Mędrzechowie	573	7,5	12 / 0
Żabno	RPWiK Sp. z o.o. w Dąbrowie Tarnowskiej	3200	25,3	14 / 0
Gorzyce	RPWiK Sp. z o. o. w Dąbrowie Tarnowskiej	850	5,5	6 / 0
Sieć wodociągowa gm. Radgoszcz	GZGK w Radgoszczy	Zakup wody od innych producentów wody	7	9 / 0

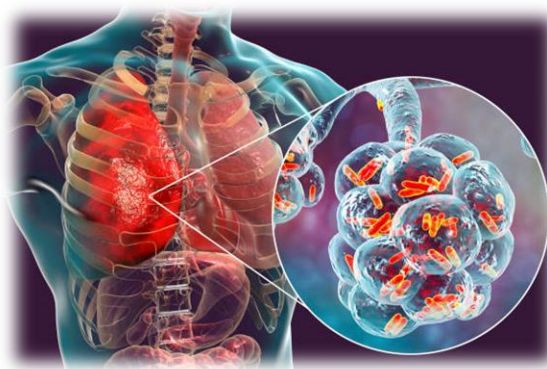
W 2023 roku nie stwierdzono przekroczeń parametrów jakości wody w badanych próbach.

Mieszkańcy powiatu dąbrowskiego zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz zawierającą substancje chemiczne w ilościach nie zagrażających zdrowiu ludzkiemu.

LEGIONELLA

Bakteria odpowiedzialna za rozwój choroby, czyli Legionella występuje na całym świecie. Idealnym środowiskiem dla jej rozwoju są miejsca wilgotne oraz ciemne. Ze względu na takie warunki bytowania może ona pojawić się w instalacjach wodociągowych w budynkach w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Rozwojowi bakterii z tej grupy sprzyja osad oraz rdza, która gromadzi się wewnątrz rur. W środowisku naturalnym występuje natomiast w zamulonych akwenach wodnych, gorących źródłach i wilgotnych glebach. Legionella może rozwijać się również w różnego rodzaju urządzeniach wodnych, a przede wszystkim zraszacach, fontannach czy wannach z hydromasażem. Do zakażenia dochodzi podczas kontaktu z wodą, a także w wyniku wdychania powietrza, w którym znajdują się te bakterie. Nie przenosi się ona podczas kontaktu z osobą zarażoną. Bakteria Legionella występuje powszechnie na świecie, dlatego ryzyko zetknięcia z nią jest bardzo duże. Kontakt z nią nie jest jednak równoznaczny z zachorowaniem. Najbardziej narażone są na to osoby o obniżonej odporności. Profilaktyka zakażenia tą bakterią obejmuje przede wszystkim dezynfekcję instalacji wodociągowych w budynkach, urządzeń wodnych i klimatyzacji.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej przeprowadził analizę 27 prób wody ciepłej użytkowej w kierunku bakterii Legionella sp. – w szpitalu, hospicjum, domu pomocy społecznej, pływalni oraz hotelu. Na podstawie sprawozdań z badań nie stwierdzono skażenia sieci wewnętrznych budynków bakteriami Legionella sp.

**STAN SANITARNY
PŁYWALNI I
KĄPIELISK**

VIII. STAN SANITARNY PŁYWALNI I KĄPIELISK

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2023 roku funkcjonowało kąpielisko, zorganizowane na zbiorniku retencyjnym w Radgoszczy – Narożnikach. Nadzór nad jakością wody prowadzony był przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej, jak również przez właściciela obiektu, tj. Gminę Radgoszcz. W roku sprawozdawczym pobrano 4 próby wody do badań zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym harmonogramem oraz wydano 4 oceny jakości wody, stwierdzające jej przydatność do kąpeli. Jakość wody w sezonie kąpieliskowym oceniono jako dobrą.

Obiekt posiadał regulamin określający warunki korzystania z kąpeli. Dla osób korzystających z obiektu zapewniono pomieszczenia higieniczno-sanitarne. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi dostarczana była z wodociągu publicznego Suchy Grunt, natomiast nieczystości płynne odprowadzane do sieci kanalizacji gminnej. Postępowanie z odpadami komunalnymi – prawidłowe – odpady odbierane były przez uprawniony podmiot na podstawie zawartej umowy. Podczas kontroli dokonywano oceny wody – nie stwierdzono plam oleju, piany, zakwitów sinic. Przeprowadzone kontrole sanitarne w trakcie sezonu nie wykazały nieprawidłowości.

Od 2006 roku na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonuje pływalnia, należąca do Gminy Dąbrowa Tarnowska, zarządzana przez Referat Kultury Fizycznej i Sportu Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Tarnowskiej.

W części krytej pływalni znajdują się 3 niecki basenowe: sportowa, rekreacyjna, brodzik oraz wanna jacuzzi. Część sezonowa obiektu w 2023 roku nie funkcjonowała, ze względu na prowadzone prace modernizacyjne.

Obiekt posiada zaopatrzenie w wodę z wodociągu publicznego Żabno. Zarządca prowadził monitoring jakości wody, zgodnie z opracowanym na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. *w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) harmonogramem, zatwierdzonym przez PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej wykonał badania kontrole wody z pływalni oraz wody ciepłej użytkowej z natrysków, w kierunku oznaczenia bakterii Legionella sp.

W 2023 roku nie stwierdzono konieczności unieruchomienia niecek basenowych ze względu na awarię czy złą jakość wody. Odczyty z urządzeń oraz ocena przejrzystości wody prowadzone były systematycznie co 4 godziny w ciągu dnia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zarządca pływalni w widocznym miejscu na tablicy informacyjnej zamieszczał komunikaty o jakości wody. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, podczas której nie stwierdzono uchybień.

W wyniku przeprowadzonej analizy sprawozdań z badań wody, a także rejestrów pomiarów i obserwacji prowadzonych przez zarządcę obiektu – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej wydał ocenę roczną pływalni w której stwierdził, że jakości wody odpowiada wymogom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1230), ze wskazaniem na konieczność podjęcia działań mających na celu regulację parametrów technologicznych związanych z uzdatnianiem wody.

IX. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO WYCHOWAWCZYCH

Charakterystyka ogólna

W roku 2023 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajdowało się 60 placówek oświatowo-wychowawczych.

Rodzaj placówki	Liczba obiektów w ewidencji w roku szkolnym 2022/2023	Liczba obiektów skontrolowanych
Żłobki	2	2
Przedszkola/inne formy wychowania przedszkolnego	16 (1 przedszkole specjalne)	16
Szkoły podstawowe	20 (1 szkoła specjalna)	20
Licea Ogólnokształcące	1	1
Zespoły Szkół	10	10
Placówki wsparcia dziennego	6	0
Placówki wychowania pozaszkolnego	2	2
Pozaszkolne placówki specjalistyczne	1	0
Placówki z pobytem całodobowym	2	2
Ogółem	60	53

Działalność w obszarze Higieny Dzieci i Młodzieży w 2023 roku miała na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach letniego wypoczynku.

W roku 2023 skontrolowano kompleksowo 53 placówki. Przeprowadzone kontrole planowe wynikały z Planu Zasadniczych Zadań na 2023 rok zatwierdzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w uzgodnieniu z Małopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Przedmiotem czynności kontrolnych w wyżej wymienionych typach placówek było:

- sprawowanie nadzoru nad warunkami higienicznosanitarnymi,
- sprawowanie nadzoru nad stanem technicznym i porządkowym pomieszczeń, urządzeń na boiskach i placach zabaw oraz terenu obiektów,
- sprawowanie nadzoru nad realizacją wymogów w zakresie stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów chemicznych w pracowniach szkolnych,
- analiza tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych,
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci i młodzieży,
- ocena posiadania przez placówki certyfikowanego sprzętu sportowego oraz mebli.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- złego stanu technicznego podłóg w salach lekcyjnych,
- złego stanu technicznego pomieszczeń sanitarnych,
- złego stanu technicznego ogrodzenia placówki.

Cepem poprawy stanu sanitarnotechnicznego wydano 5 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości, w tym 2 przedłużające termin wykonania zarządzenia oraz 3 decyzje płatnicze.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono również kontrole sanitarne poza planem w tym:

- 30 kontroli doraźnych/tematycznych dotyczących przygotowania placówek oświatowo-wychowawczych do nowego roku szkolnego,
- 2 kontrole sprawdzające wykonanie zarządzenia,
- 4 kontrole tematyczne związane z wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży,
- 1 kontrolę interwencyjną.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli, w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2023/2024 na terenie powiatu dąbrowskiego stwierdzono, co następuje:

- w 30 placówkach, zajęcia prowadzone będą w systemie jednozmianowym,
- w 29 placówkach w salach lekcyjnych zapewniono co najmniej 2,5 m² powierzchni na jednego ucznia (przy pełnym obłożeniu),
- w 30 placówkach, w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt uczniów jest zapewniona wentylacja (w powyżej 50 % pomieszczeń),
- w 2 placówkach wykorzystywane będą sale zajęć zlokalizowane w podpiwniczeniu,
- w 2 placówkach funkcjonować będzie instalacja wentylacyjno-klimatyzacyjna,
- w 19 placówkach zapewniono świetlice,
- w 30 placówkach zapewniono miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych,
- w 30 placówkach zapewniono dla uczniów standardy dostępności do urządzeń higienicznosanitarnych,
- zajęcia z wychowania fizycznego będą prowadzone z wykorzystaniem:
  - sali gimnastycznej / 20 placówek,
  - sali rekreacyjno-zastępczej / 10 placówek,
  - boiska / 29 placówek,
- w 20 placówkach przy bloku sportowym zapewniono zaplecze sanitarne z czynnymi natryskami,
- w 8 placówkach uczniowie w ramach zajęć z wychowania fizycznego będą korzystać dodatkowo z obiektów poza placówką,
- w 14 placówkach zapewniono gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,
- w 11 placówkach zapewniono opiekę stomatologiczną nad uczniami w tym:
  - 0 / posiada gabinet szkolny,
  - 11 / posiada umowę z gabinetem stomatologicznym,
- w 26 placówkach prowadzone będzie dożywianie,
- w 30 placówkach źródłem zaopatrzenia w wodę do spożycia jest wodociąg sieciowy,
- w 25 placówkach przeprowadzono remonty w tym:
  - 25 / budynku,
  - 5 / terenu,
- w 25 placówkach przedstawiono wyniki pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci/uczniów. W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono zaniedbań w zakresie warunków do utrzymania higieny osobistej.

Dzieci/uczniowie mają dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, mydła w dozownikach/pojemnikach, ręczników jednorazowego użytku/indywidualnych bawełnianych, jak również suszarek do rąk w niektórych szkołach/przedszkolach, w kabinach ustępowych zapewniano papier toaletowy oraz kosze na odpady. Wszystkie skontrolowane placówki zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągów publicznych. Brak na terenie powiatu placówek z ustępami publicznymi. Odprowadzanie ścieków w placówkach nauczania i wychowania odbywa się do sieci kanalizacji gminnych (33), zbiorników bezodpływowych (18), lub własnych oczyszczalni ścieków (2).

W roku sprawozdawczym we wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w szkołach.

Na 31 skontrolowanych placówek szkolnych stwierdzono:

- 20 posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem, czynnymi natryskami (z bieżącą ciepłą wodą) używanymi po dodatkowych zajęciach sportowych,
- 7 posiada zastępczą salę gimnastyczną/rekreacyjną, bez pełnego zaplecza z boiskiem,
- 4 korzysta również z infrastruktury do wychowania fizycznego poza placówką.

W 2023 roku do użytku oddano 2 nowo wybudowane obiekty sportowe tj.

- szkolny blok sportowy w Szkole Podstawowej w Dąbrówkach Breńskich

- sala gimnastyczna / rekreacyjna w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żelazówce

Aby umożliwić uczniom większą aktywność fizyczną, zapewnić miejsce do spędzania czasu w otoczeniu przyrody i możliwość nauki na świeżym powietrzu, zapewnić miejsce do odpoczynku i rekreacji powstały Leśne Klasy w Szkole Podstawowej w Dąbrówkach Breńskich oraz Szkole Podstawowej w Smęgorzowie.

(Źródło: <https://powiatdabrowski.pl/aktualnoscj/klasa-z-le%C5%9Bn%C4%85-dusz%C4%85-w-sm%C4%99gorzowie.html>)

(Źródło: <https://powiatdabrowski.pl/aktualnoscj/le%C5%9Bna-klasa-w-szkole-podstawowej-w-d%C4%85br%C3%B3wkach-bre%C5%84skich-ju%C5%BC-otwarta.html>)

Ocena posiadania przez placówki certyfikatów na meble szkolne oraz urządzenia i sprzęt sportowy.

W 2023 roku w trakcie kontroli dokonywano oceny mebli szkolnych i sprzętu sportowego pod kątem posiadania certyfikatów. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że meble szkolne i sprzęt sportowy posiadają certyfikaty. Wyposażenie placówek

w meble oraz urządzenia i sprzęt sportowy posiadające odpowiednie atesty i certyfikaty systematycznie ulega poprawie.

Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na meble.

Rodzaj placówek	Liczba placówek skontrolowanych w których stwierdzono:				
	Meble nie posiadające certyfikatów	Odsetek mebli z certyfikatami:			
		≤ 25%	do 50%	≥ 50%	100%
Przedszkola	0	0	0	1	15
Szkoły Podstawowe	0	0	0	3	16
Zespoły Szkół	0	0	0	1	9
Razem:	0	0	0	5	40

Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy.

Rodzaj placówek	Liczba placówek skontrolowanych w których stwierdzono:				
	Urządzenia i sprzęt sportowy bez certyfikatów	odsetek urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami:			
		≤ 25%	do 50%	≥ 50%	100%
Przedszkola	0	0	0	0	14
<i>2 przedszkola nie posiadają placu zabaw</i>					
Szkoły Podstawowe	1	0	0	5	13
Zespoły Szkół	0	0	0	5	5
Razem:	1	0	0	10	32

Ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci/uczniów.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2023 roku w placówkach oświatowo-wychowawczych dokonano oceny stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania do wzrostu.

Podobnie jak w roku ubiegłym we wszystkich skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Meble były odpowiednio oznakowane i zestawione, w dobrym stanie technicznym.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych						
Rodzaj placówki	Ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków			Stwierdzone nieprawidłowości		
	placówki	oddziały	stanowiska	placówki	oddziały	stanowiska
Przedszkola	6	11	171	0	0	0
Szkoły Podstawowe	2	6	102	0	0	0
Zespoły Szkół	0	0	0	0	0	0
Razem:	8	17	273	0	0	0

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

W 2023 roku oceną objęto 30 pracowni komputerowych w zakresie wyposażenia stanowiska pracy ucznia z monitorem ekranowym. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Higieniczna ocena rozkładu lekcji.

W 2023 roku ocenie poddano tygodniowych rozkłady zajęć szkolnych w 30 placówkach (249 oddziałów) – nieprawidłowości nie stwierdzono. Zwracano uwagę na stałą porę rozpoczynania zajęć lekcyjnych, jak również na fakt, iż plan lekcji musi uwzględniać potrzebę wypoczynku między lekcjami. Czas trwania przerwy międzylekcyjnej – co najmniej 10 minut powinien umożliwić uczniom krótki odpoczynek. Ponadto zaleca się jedną przerwę 20 minutową, która m.in. umożliwia uczniom spożycie posiłku (zamiennie dopuszcza się dwie przerwy 15 minut).

Rodzaj placówki	Rozkłady zajęć poddane ocenie		Stwierdzone nieprawidłowości	
	placówki	oddziały	placówki	Oddziały
Szkoły Podstawowe	19	133	0	0
Liceum Ogólnokształcące	1	17	0	0
Zespoły Szkół	10	99	0	0
Razem:	30	249	0	0

Ocena realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w pracowniach, klasopracowniach.

W skontrolowanych pracowniach stwierdzono aktualne spisy posiadanych substancji i preparatów chemicznych stwarzających zagrożenie, wymagane karty charakterystyki tych substancji oraz prawidłowe oznakowanie i przechowywanie. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ocena warunków profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

Na 31 skontrolowanych placówek szkolnych w 13 funkcjonowały gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej, w których podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań higienicznosanitarnych. W 18 placówkach nie posiadających gabinetów zadania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami realizowano w pomieszczeniach pełniących inne funkcje tj. gabinet dyrektora/pedagoga/sala lekcyjna – udostępnianych na czas realizowanych zadań.

Rodzaj placówki	Liczba szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	Liczba szkół w których poznu* zapewniono w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki	Liczba szkół w których poznu* jest świadczona poza terenem placówki
Szkoły Podstawowe	8	12	0
Liceum Ogólnokształcące	1	0	0
Zespoły Szkół	4	6	0
Razem:	13	18	0

Dożywianie w szkołach.

W 2023 roku na 31 skontrolowanych szkół/zespołów, w 27 zapewniono dożywianie uczniów w postaci:

- ciepłych posiłków jedno/dwudaniowych – 27,
- drugiego śniadania – 26,
- napojów (mleko/herbata) – 26.

Dożywianie uczniów

Rodzaj placówki	Liczba placówek, w których nie prowadzi się żadnych form dożywiania	Dożywianie						
		wydawanie ciepłych posiłków		organizowanie II śniadań		Miejsce przygotowywania posiłków		Liczba uczniów korzystających z posiłków dofinansowanych
		Liczba placówek	Liczba korzystających	Liczba placówek	Liczba korzystających	Posiłki przygotowywane na miejscu	Catering	
Szkoły Podstawowe	0	20	2132	19	2262	8	12	311
Zespoły Szkół	3	7	493	7	482	5	2	177
Razem:	3	27	2625	26	2744	13	14	488

W roku sprawozdawczym w 9 placówkach oświatowo-wychowawczych funkcjonowały sklepiki szkole. W ramach prowadzonego nadzoru w 2 sklepikach stwierdzono sprzedaż środków spożywczych innych niż objętych grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. ws. grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W związku z powyższym

skierowano dwa wnioski do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej.

W 2023 roku do użytku oddano 1 nowo powstały blok żywieniowy w Zespole Szkół w Bolesławiu.

Nadzór nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

W elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji i Nauki zarejestrowano 4 turnusy letniego wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu dąbrowskiego.

Z wypoczynku letniego skorzystało 104 uczestników. 3 turnusy odbyły się w obiektach świadczących usługi hotelarskie, natomiast 1 w miejscu zamieszkania. Nie odnotowano organizacji obozów pod namiotami.

W wyniku przeprowadzonych kontroli (4/4 zorganizowane turnusy), stwierdzono, iż organizatorzy zapewnili bezpieczny i higieniczny pobyt uczestnikom – nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu dąbrowskiego nie zorganizowano wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży.

**OŚWIATA ZDROWOTNA
I PROMOCJA ZDROWIA**

X. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W 2023 roku **pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia** realizował zadania wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia oraz ogólnopolskich programów zdrowotnych. Zagadnienia problemowe dotyczyły przede wszystkim:

- prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej,
- profilaktyki chorób zakaźnych,
- zapobiegania chorobom nowotworowym,
- profilaktyki uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W ramach działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia w jednostkach oświatowych przeprowadzono wizytacje (75) – w oparciu o jednolite procedury kontrolne, podczas których oceniano dobór metod i form realizowanych programów i akcji.

Wszystkie podejmowane interwencje programowe i nieprogramowe mają tematyczne odzwierciedlenie w założeniach strategicznych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 i służą poprawie stanu zdrowotnego społeczności.

Realizowane działania kierowane były do dzieci, młodzieży szkolnej, jak również osób zamieszkujących powiat dąbrowski, mając na uwadze aktualne potrzeby zdrowotne środowiska lokalnego oraz sytuację epidemiologiczną powiatu i kraju.

Poniżej przedstawiamy Państwu programy edukacyjne o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym oraz akcje specjalne realizowane w 2023 roku przez Powiatową Stację Sanitarną-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej na terenie powiatu dąbrowskiego.

1. Profilaktyka palenia tytoniu

Najskuteczniejszym działaniem w zapobieganiu chorobom spowodowanych paleniem tytoniu jest promocja zdrowia. Dzięki programom edukacyjnym, wśród dzieci i młodzieży kształtowane są prawidłowe postawy zdrowotne.

Edukację antytytoniową już na etapie przedszkolnym realizowano poprzez program **„Czyste Powietrze Wokół Nas”** – który jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat, zawiera w sobie także działania skierowane do rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

W roku 2023 do programu przystąpiło 23 placówki. Edukacją objęto 917 dzieci oraz 610 rodziców.

Kontynuacją działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki antytytoniowej jest program **„Nie pal przy mnie, proszę”**, skierowany do uczniów z klas I do III ze szkół podstawowych. Celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

W roku 2023 do programu przystąpiło 23 szkoły. Edukacją objęto 1239 uczniów i 538 rodziców.

Kolejnym przedsięwzięciem dotyczącym edukacji antynikotynowej jest realizacja programu **„Bieg po zdrowie”**. Odbiorcami programu są uczniowie szkół podstawowych (9 - 10 lat) oraz ich nauczyciele i rodzice. Celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W 2023 roku do programu przystąpiło 22 szkoły. Edukacją objęto 466 uczniów i 378 rodziców.

Do uczniów starszych klas szkół podstawowych skierowany jest program **„Znajdź właściwe rozwiązanie”**. Celem programu jest zwiększenie wiedzy uczestników w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie postaw asertywnych, dbania o własne zdrowie oraz umocnienie poczucia własnej wartości.

W 2023 roku do programu przystąpiło 21 szkół. Edukacją objęto 1031 uczniów i 198 rodziców.

W ramach profilaktyki antytytoniowej poza interwencjami programowymi realizowane są także akcje specjalne tj. **„Światowy Dzień bez Tytoniu”** – przypadający corocznie 31 maja oraz **„Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu”** – przypadający corocznie w trzeci czwartek listopada. W związku z ww. akcjami do zakładów opieki zdrowotnej oraz placówek oświatowo-wychowawczych przesłano pisma promujące wydarzenia wraz z prośbą o podjęcie działań profilaktycznych, a także przesłanie informacji zwrotnej nt. zrealizowanych przedsięwzięć.

Ponadto prowadzono dystrybucję tematycznych materiałów oświatowych, zamieszczono stosowne informacje na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej oraz profilu Facebook.

W ramach obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu” wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Dąbrowie Tarnowskiej ogłoszono internetowy konkurs wiedzy. Konkurs polegał na rozwiązaniu krzyżówki składającej się z 30 pytań. Do konkursu przystąpiło 35 uczestników wśród prawidłowych rozwiązań losowo wyłoniono 3 osoby, którym przyznano nagrody rzeczowe ufundowane przez organizatorów konkursu.

W Zespole Szkół im. K.K. Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej zorganizowano akcję edukacyjno-informacyjną dot. profilaktyki palenia tytoniu. Zainteresowani mogli sprawdzić swoją wiedzę nt. szkodliwości palenia i zbadać się smokerlyzerem.

W związku z obchodami „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu”, wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Dąbrowie Tarnowskiej zorganizowano internetowy konkurs wiedzy o tytoniu, w którym udział wzięło 38 uczestników. Zadaniem uczestników było rozwiązanie krzyżówki sprawdzającej wiedzę na temat tytoniu i jego negatywnego wpływu na zdrowie. Zgodnie z regulaminem konkursu spośród osób, które prawidłowo odpowiedziały na wszystkie

pytania, w drodze losowania wyłoniono 4 osoby, które otrzymały nagrody ufundowane przez organizatorów konkursu.

2. Profilaktyka nadwagi i otyłości.

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia z powodu chorób związanych z nadwagą i otyłością rocznie na świecie umiera 2,5 mln osób. Narodowy Fundusz Zdrowia szacuje, że w Polsce za 6 lat otyłych będzie 30 proc. Polaków. Niepokojący jest dynamiczny przyrost odsetka dzieci i młodzieży z nadmierną masą ciała w ostatnich kilkunastu latach. Polskie dzieci tyją najszybciej w Europie. Państwowa Inspekcja Sanitarna od lat realizuje liczne działania w tym zakresie. Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat.

W placówkach na terenie powiatu dąbrowskiego od 2019 roku realizowany jest program „**Skąd się biorą produkty ekologiczne?**”. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Grupa do której skierowany jest program to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wielu 5-6 lat.

W 2023 roku do programu przystąpiło 25 szkół. Edukacją objęto 829 dzieci oraz 412 rodziców.

Nadto w ramach profilaktyki nadwagi i otyłości Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z Polską Federacją Producentów Żywności od 17 lat realizuje Ogólnopolski Program Edukacyjny „**Trzymaj Formę**”. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego

kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Adresatami programu są uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych.

W ramach programu corocznie organizowany jest ogólnopolski Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia. W roku szkolnym 2022/2023 do etapu

powiatowego konkursu zakwalifikowały się dwie uczennice z terenu powiatu dąbrowskiego (1 ze Szkoły Podstawowej w Zalipiu, 1 ze Szkoły Podstawowej w Oleśnie).

W 2023 roku do programu przystąpiło 15 szkół. Edukacją objęto 968 uczniów.

3. Profilaktyka zakażeń wirusem HBV i HCV

„Podstępne WZW” to kolejny program profilaktyczny realizowany w szkołach ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Wdrożenie programu edukacyjnego jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i

C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

W 2023 roku do programu przystąpiły wszystkie 4 szkoły ponadpodstawowe z powiatu dąbrowskiego. Edukacją objęto 612 uczniów.

4. Profilaktyka chorób nowotworowych

Każdego roku z powodu nowotworów umiera w Polsce ok. 100 tys. osób. Przy relatywnie niskim poziomie zachorowalności śmiertelność z powodu nowotworów jest w naszym kraju bardzo wysoka. Profilaktyka nowotworowa to bardzo szeroki zakres działań, związany z ochroną przed nowotworami. W szkołach podstawowych i ponadpodstawowych na terenie powiatu dąbrowskiego realizowany jest program edukacyjny „**Znamie! Znam je?**”, dotyczący profilaktyki czerniaka. Świadomość

Polaków na temat czerniaka jest wciąż niska. Czerniaki są nowotworami o największej dynamice wzrostu zachorowań w Polsce są to też najłatwiejsze w rozpoznaniu, gdyż najczęściej rozwijają się na powierzchni skóry. Program „Znamie! Znam je?” skierowany jest do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych.

W 2023 roku do programu przystąpiło 26 szkół. Edukacją objęto 1569 uczniów.

Drugim programem w profilaktyce chorób nowotworowych jest program **„Wybierz życie – pierwszy krok”**. Podstawowym celem programu jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko, zmotywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. Adresatami programu są uczniowie klas VII-VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych (dziewczęta i chłopcy), rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna szkół.

W 2023 roku do programu przystąpiły wszystkie szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu. Edukacją objęto 613 uczniów, 343 rodziców/opiekunów oraz 48 nauczycieli.

W październiku – Miesiącu Profilaktyki Raka Piersi – pracownicy PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej angażowali się w tematyczne akcje i wydarzenia. Celem tych działań było zwrócenie uwagi kobiet na konieczność wykonywania badań. W związku z III edycją kampanii „Ja już, a ty?” organizatorem której była Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Krakowie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej przy współpracy z Zespołem Szkół im. K.K. Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej zorganizowała szereg działań. Działaniami informacyjno-edukacyjnymi objęto całą społeczność szkolną z Zespołu Szkół im K. K. Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej. Ponadto przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej wspólnie z młodzieżą z Zespołu Szkół przeprowadzili akcję informacyjno-edukacyjną na terenie 3 szkół podstawowych w Dąbrowie Tarnowskiej, podczas której zachęcali do badań profilaktycznych rodziców uczniów. W działania promocyjne włączyli się również nauczyciele i pracownicy szkół.

Ponadto w związku z kampanią ogłoszono konkurs dla młodzieży szkół ponadpodstawowych, na spot reklamowy którego celem było zmotywowanie kobiet do regularnego badania piersi.

W tym miejscu pragnę złożyć serdeczne podziękowania Dyrekcji Szkoły, Pedagogowi szkolnemu, nauczycielom i wychowawcom za podjęcie szeregu działań w ramach akcji „Ja już, a ty?”.

5. Profilaktyka HIV i AIDS „Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV”

HIV może dotyczyć każdego niezależnie od płci, wieku, orientacji, czy stylu życia. Codziennie w Polsce średnio 3 osoby dowiadują się o swoim zakażeniu. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowany na lata 2022-2026 obejmuje następujące obszary działań:

- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS
- poprawę jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki zakażenia HIV, pomocy zakażonym i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

W ramach realizacji programu na terenie powiatu dąbrowskiego przeprowadzono działania edukacyjne i akcje, prowadzono dystrybucję tematycznych materiałów oświatowych do podmiotów leczniczych oraz placówek nauczania i wychowania, udzielano poradnictwa m.in. dotyczącego testowania w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych. We współpracy ze Starostwem Powiatowym wzorem lat ubiegłych zorganizowano tematyczne konkursy tj. plastyczny – pod hasłem „*Nie daj szansy AIDS*”/dla uczniów szkół podstawowych oraz wiedzy – pod hasłem „*Cała prawda o AIDS*”/dla uczniów szkół podstawowych i średnich.

W 2023 r. po raz pierwszy patronat honorowy nad przedsięwzięciem objęła Akademia Tarnowska.

W 2023 roku w konkursie wiedzy udział wzięło 47 uczniów. Zadanie konkursowe polegało na rozwiązaniu testu wiedzy składającego się z 35 pytań. Przewodnicząca jury dr Maria Mika –

Adiunkt Wydziału Ochrony Zdrowia Akademii Tarnowskiej – sprawowała merytoryczny nadzór nad konkursem.

Na konkurs plastyczny – którego zadaniem było wykonanie zakładki do książki – wpłynęło 21 prac plastycznych.

Głównym celem organizowanych konkursów w związku z przypadającym w dniu 1 grudnia „Światowym Dniem Walki z AIDS” oraz Kampanii Społecznej „Jedyny taki test” było rozwijanie u uczniów zainteresowań problemem choroby AIDS i konsekwencji z nią związanych, kształtowanie zachowań sprzyjających uniknięciu zakażenia HIV, podniesienie poziomu wiedzy młodzieży nt. problematyki HIV/AIDS, kształtowanie postawy akceptacji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS.

Uroczystego wręczenia nagród (ufundowanych przez organizatorów) dokonali: Starosta Dąbrowski Lesław Wieczorek, Wicestarosta Krzysztof Bryk, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej Anna Klimowska oraz dr Maria Mika Adiunkt Wydziału Ochrony Zdrowia - Akademii Tarnowskiej.

6. Światowy Dzień Zdrowia

„Światowy Dzień Zdrowia” obchodzony jest corocznie 7 kwietnia. W 2023 roku hasłem przewodnim było: „Zdrowie dla wszystkich”. W ramach obchodów ŚDZ do zakładów opieki zdrowotnej oraz placówek oświatowo-wychowawczych wystosowano pisma informujące o wydarzeniu z prośbą o włączenie się w działania oraz przesłanie informacji zwrotnej nt. realizacji przedsięwzięcia. Na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej oraz profilu Facebook zamieszczono stosowną informację.

7. Profilaktyka szczepień ochronnych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej w związku z Europejskim Tygodniem Szczepień w dniu 24 kwietnia zorganizowała internetowy konkurs wiedzy. Celem konkursu była promocja szczepień ochronnych. Zadanie uczestników polegało

na rozwiązaniu testu składającego się z 20 pytań. Do konkursu przystąpiło 45 uczniów ze szkół ponadpodstawowych powiatu dąbrowskiego. 6 uczniów uzyskało maksymalną liczbę punktów. Zwycięzcom przyznano nagrody rzeczowe ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej.

26 kwietnia 2023 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Dąbrowie Tarnowskiej przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej przeprowadzili prelekcje na temat istoty szczepień

**EUROPEJSKI
TYDZIEŃ
SZCZEPIEŃ**

Zapobiegać Ochroniać Uodparniać

ochronnych i tego jaką rolę odgrywają w życiu człowieka. W spotkaniu udział wzięło 25 dzieci z Niepublicznego Przedszkola - Ochronka w Dąbrowie Tarnowskiej wraz z nauczycielami/opiekunami.

Promocja zdrowego stylu życia i bezpiecznego wypoczynku

Wraz z rozpoczęciem wakacji we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną im. Marii Kozaczkowej w Dąbrowie Tarnowskiej w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje” oraz „Tydzień higieny rąk” przeprowadzono zajęcia edukacyjno-

**Tydzień higieny rąk –
10-14 lipiec 2023 r.**
#Twojezdrowiewtwoichrękach

informacyjne dla dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach w Bibliotece.

Prezentowano prezentację zawierającą informacje o bezpiecznym przebywaniu na słońcu, korzystaniu z kąpielisk, postępowaniu w przypadku ukąszenia przez kleszcza oraz jak przygotować się na wycieczkę do lasu i w góry. Przypomniano dzieciom i młodzieży również podstawowe zasady higieny osobistej, zwracając szczególną uwagę na prawidłowe mycie rąk.

W ramach akcji „Tydzień higieny rąk” przeprowadzono wśród najmłodszych mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w Niepublicznym Przedszkolu "Ochronka" w Dąbrowie Tarnowskiej zajęcia edukacyjno – informacyjne. W akcji udział wzięły trzy grupy dzieci uczęszczających do Przedszkola.

W dniu 27 sierpnia 2023 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej wzięła udział w wydarzeniu jakim było Święto Powiatu Dąbrowskiego – Dożynki Powiatowe i Targi Gospodarcze. Przy stanowisku Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w

Dąbrowie Tarnowskiej odwiedzający mogli zasięgnąć informacji dotyczących: ogólnej działalności Inspekcji Sanitarnej, szczepień ochronnych, zdrowego trybu życia, zdrowej żywności, wody przeznaczonej do spożycia, chorób zakaźnych. Dla najmłodszych uczestników przygotowano rebusy, krzyżówki, łamigłówki. Prawidłowe rozwiązania nagradzano upominkami ufundowanymi przez Powiatową Stację Sanitarно Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej.

Profilaktyka zatruc grzybami, prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej.

Podczas trwania sezonu grzybowego w 2023 roku prowadzono akcje informacyjno-edukacyjne dla konsumentów w zakresie wiedzy na temat grzybów oraz zasad ich zbierania w czterech placówkach oświatowo-wychowawczych tj.: Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radgoszczy, Przedszkolu Publicznym w Oleśnie, Przedszkolu Publicznym w Szczucinie, Oddziale Przedszkolnym w Lubasz. W w/w placówkach dla dzieci przedstawiono prezentację wraz z wystawą grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radgoszczy działaniami edukacyjnymi objęto również rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola. Zaprezentowano wystawę grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących oraz przedstawiono prezentację pt. „Wybieraj bezpieczną żywność”.

W dniu 3 września 2023 r przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej wzięli udział w X Świącie Ziemniaka w Smęgorzowie, podczas którego zorganizowano stoisko edukacyjne „Bezpieczne grzybobranie” w ramach kampanii „Wybieraj bezpieczną żywność”.

W miesiącu wrześniu 2023 roku, Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wzięli udział w uroczystym otwarciu „Klasy z leśną duszą”, w Szkole Podstawowej w Smęgorzowie oraz w Szkole Podstawowej w Dąbrówkach Breńskich podczas których edukowano zebranych na temat bezpiecznego grzybobrania. Na zorganizowanych stanowiskach w w/w placówkach rozpowszechniano ulotki edukacyjne na temat grzybów, zasad ich zbierania i objawów zatruc grzybami, udzielania pierwszej pomocy przy zatruciach, zasad kupowania grzybów. Udzielano informacji w zakresie grzybów pozyskiwanych w warunkach naturalnych, konieczności posiadania przez sprzedających atestów wystawionych przez klasyfikatora lub grzyboznawcę, możliwości skorzystania z poradnictwa w zakresie grzybobrania w budynku PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej.

Podczas wydarzeń promowano również wojewódzką kampanię „Zajadam się zdrowiem”, która powstała po to, aby przypominać jak ważna jest świadomość o jakości i bezpieczeństwie żywności. Dla najmłodszych uczestników przygotowano rebusy, krzyżówki, łamigłówki – poprawne rozwiązania nagrodzono drobnymi upominkami, ufundowanymi przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej.

Nadto za pomocą strony internetowej oraz portalu społecznościowego rozpowszechniano informacje na temat grzybów pozyskiwanych w warunkach naturalnych oraz zasad ich zbierania.

Profilaktyka Antybiotyków „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”.

W dniu 18 listopada obchodzony jest Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (EDWA), natomiast w dniach 18-24 listopada Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.

Głównym celem akcji jest podniesienie świadomości społeczeństwa oraz specjalistów medycznych na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka. W ramach propagowania wiedzy o antybiotykach przeprowadzono dystrybucję ulotek i broszur do placówek opieki zdrowotnej na terenie powiatu Dąbrowskiego, a tematyczne informacje zamieszczono w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej.

Europejski
Dzień Wiedzy o
Antybiotykach

Profilaktyka Uzależnień.

Starając się wesprzeć nauczycieli w tym trudnym zadaniu jakim jest rozmowa z młodzieżą o alkoholu, uzależnieniach behawioralnych, uzależnieniach od środków psychoaktywnych, Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje, **program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym

2022/2023 do udziału w realizacji programu przystąpiły wszystkie szkoły ponadpodstawowe na terenie powiatu dąbrowskiego, wzięło udział 696 uczniów oraz 104 rodziców.

W ramach realizacji programu Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie, ogłosiła konkurs na film krótkometrażowy „*Ocknij się, nie żyj w iluzji*”. Celem konkursu było promowanie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień behawioralnych i uzależnień od środków psychoaktywnych, promowanie wiedzy na temat działań mających wpływ na kształtowanie prozdrowotnych nawyków i asertywnych postaw w zakresie profilaktyki uzależnień, a także kształtowanie świadomości na temat niebezpieczeństw i zagrożeń jakie stwarza zażywanie substancji psychoaktywnych. Młodzież z Powiatowego Centrum Edukacji i Kompetencji Zawodowych w Szczucinie wzięła udział w konkursie. Wśród laureatów konkursu znalazł się uczeń tejże szkoły – Roman Giera – zdobywając III miejsce.

Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego

W ramach „Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego” Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej od 6 lat realizują szereg akcji i przedsięwzięć prozdrowotnych mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia zarówno fizycznego jak i psychicznego.

W pierwszym miesiącu nauki szkolnej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej w partnerstwie z Starostwem Powiatowym zorganizowała cykl spotkań/szkoleń

ph. „*Gdy codzienne życie boli*”, których celem było udzielenie wsparcia młodym ludziom wchodzącym w dorosłość. Edukacją objęto uczniów pierwszych klas wszystkich szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu dąbrowskiego .

W dniu 25 października 2023 roku, odbył się III Powiatowy Festiwal Piosenki o Zdrowiu. W Festiwalu zorganizowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej, Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Dąbrowski Dom Kultury udział wzięło 23 uczestników. Głównym celem konkursu było zainteresowanie dzieci i

młodzieży szeroko pojętą tematyką zdrowia poprzez połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją zdrowego stylu życia/ profilaktyki uzależnień/zdrowego odżywiania/profilaktyki chorób/higieny osobistej oraz bezpiecznego wypoczynku. Młodzi wokaliści zaprezentowali swoje umiejętności na profesjonalnej scenie w Dąbrowskim Domu Kultury. Laureaci otrzymali dyplomy i nagrody ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej.

Zwieńczeniem „Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego” była zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Dąbrowie Tarnowskiej w dniu 23 listopada 2023 roku konferencji ph.: *„Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży”*.

W konferencji uczestniczyło 170 osób. Na zaproszenie odpowiedzieli przedstawiciele władz samorządowych – burmistrzowie i wójtowie, dyrektorzy przedszkoli oraz wszystkich typów szkół; pedagodzy szkolni/specjalni i psycholodzy; dyrektorzy/kierownicy/ pracownicy gminnych ośrodków pomocy społecznej, dyrektorzy/kierownicy placówek pomocy społecznej, przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji i Straży Pożarnej, dyrektorzy instytucji oraz przedstawiciele stowarzyszeń z terenu powiatu dąbrowskiego. Na zaproszenie odpowiedzieli również Poseł na Sejm RP Wiesław Krajewski oraz Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny Jarosław Foremny jak również Stanisław Srebro przedst. Kuratora Oświaty w Krakowie.

Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej – Bogusława Molak omówiła działalność Poradni w zakresie udzielania pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży.

Mariusz Wielgus – psychoterapeuta i psycholog (z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej) przedstawił problemy dzieci i młodzieży w powiecie dąbrowskim na podstawie zgłoszeń do Poradni. Ks. dr Józef Partyka – psycholog i jednocześnie Prezes Fundacji AUXILIUM z Tarnowa, która była partnerem tegorocznej konferencji, omówił rodzinne uwarunkowania dzieci i młodzieży, natomiast Iwona Wiśniewska - dyrektor Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Caritas Archidiecezji Krakowskiej, psycholog i psychoterapeuta, mówiła nt. samookaleczeń dzieci i młodzieży, ich przyczynach i sposobach reagowania.

Konferencji towarzyszyła wystawa fotografii „PoGodność (o)Znaki (prze)Mocy” powstała z inicjatywy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy. Celem wystawy było zwrócenie uwagi na drugiego człowieka za pomocą

fotograficznych obrazów – na osobę w kryzysie, smutku, lęku, niepokoju, bezradną, ogarniętą nagłym zdarzeniem, w traumie, w myślach samobójczych, w chorobie, w przemocy.

Na podstawie rozmów prowadzonych z uczestnikami, jak również sygnałów dochodzących do organizatorów po konferencji można uznać, iż przedsięwzięcie spełniło oczekiwania odbiorców, a poruszone zagadnienia z pewnością dostarczyły im cennej wiedzy.

A low-angle, upward-looking photograph of a construction site. In the foreground, several workers wearing white hard hats and high-visibility yellow safety vests are seen from behind. One worker on the left is pointing upwards with a gloved hand. In the middle ground, a tall green tower crane is positioned on the left, with a concrete slab suspended from its hook. The background features a tall, modern building under construction, partially covered in blue safety netting. The sky is clear and blue with some light clouds. The overall scene conveys a sense of active construction and safety.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

XI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Głównym zadaniem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego jest prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi począwszy od fazy projektowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, poprzez opiniowanie dokumentacji projektowej a skończywszy na odbiorze czyli dopuszczeniu do użytkowania obiektów pod względem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczy również w postępowaniach dotyczących konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a także opiniuje warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach - w sytuacjach, gdy takie postępowanie jest przeprowadzane. Wydaje też opinie dotyczące spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych dla poszczególnych obiektów budowlanych.

Podstawowa działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w obszarze zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2023 roku polegała na:

- uzgodnieniach dot. odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgodnieniach zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opiniowaniu projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- opiniowaniu co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- opiniowaniu w sprawach uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzgadnianiu dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych pod względem wymagań sanitarnych,
- zajmowaniu stanowisk dotyczących innych spraw, w tym postanowień związanych z uzgodnieniem warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- przeprowadzaniu kontroli obiektów.

W 2023 roku zajęto ogółem 115 stanowisk, w tym 2 negatywne.

Zajęte stanowiska dotyczyły:

- 1) strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym:
  - 1 uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
  - 1 uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
  - 1 opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- 2) oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  - 22 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – opinie dotyczyły:
    - budowy instalacji fotowoltaicznych – 3,
    - budowy i przebudowy ulic – 2,
    - modernizacji tłoczni gazu – 3,
    - ośrodka spokojnej starości – 1,
    - sieci kanalizacji sanitarnej – 2,
    - ujęć wód podziemnych ze stacją uzdatniania wody – 2,
    - sieci ciepłej – 1,
    - rozbudowy zakładu produkcyjnego – 1,
    - oczyszczalni ścieków – 3,
    - dróg powiatowych i gminnych – 4.
  - 1 opinia w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotycząca budowy stacji paliw z zapleczem obsługowym.
- 3) uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych
  - 3 w tym negatywnie - 1,
Ww. opinie dotyczyły:
    - zmiany sposobu użytkowania części piętra istniejącego budynku usługowego, wolno stojącego z przeznaczeniem na przedszkole – 1,
    - budowy sieci wodociągowej – 1,
    - przebudowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków – 1.

- 4) uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego pod względem wymagań sanitarnych – 22,

Dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych dotyczyły:

- hali bez linii segregacji do sortowania odpadów komunalnych oraz odpadów z selektywnej zbiórki,
  - budynku Gminnej Biblioteki Publicznej,
  - wewnętrznej instalacji wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach kuchni,
  - przychodni lekarskiej,
  - budynków handlowo - usługowych,
  - budynku wielorodzinnego i budynków wielofunkcyjnych,
  - przyzakładowych zbiorników wody ze stacją uzdatniania wody,
  - gabinetów stomatologicznych,
  - boiska sportowego,
  - budynku szkoły i oddziału przedszkolnego,
  - budynku Kancelarii Leśnictwa,
  - zbiorników wodociągowych wyrównawczych,
  - gabinetu weterynaryjnego,
  - domu kultury,
  - hali magazynowej.
- 5) innych spraw – 64 (w tym 1 negatywna), dotyczących między innymi:
- 23 uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dla inwestycji polegających na budowie: sieci gazowych, budynków mieszkalnych jednorodzinnych, silosów na zboże, stacji paliw, budynku gospodarczego, domu pogrzebowego, budynku usługowo-handlowego, modernizacji oczyszczalni ścieków,
  - 4 opinie sanitarne dotyczące sklepu spożywczego, tymczasowego przedszkola, przedszkola muzycznego i gabinetu rehabilitacyjnego - fizjoterapii ambulatoryjnej.

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 31 kontroli, w tym 22 w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych. Wydano 1 decyzję merytoryczną oraz 48 decyzji płatniczych za czynności wykonane w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Na etapie uzgadniania dokumentacji w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko mając na uwadze bezpieczeństwo dla zdrowia ludzi oraz środowiska, szczególną uwagę zwracano na ochronę przed nadmiernym hałasem i emisją zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego poprzez egzekwowanie rozwiązań, które zapewniają spełnienie norm, właściwą gospodarkę wodno-ściekową oraz prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwienie odpadów.

Na etapie uzgadniania dokumentacji projektowej w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych zwracano uwagę na wyeliminowanie nieprawidłowości dotyczących funkcjonalności obiektów, wysokości pomieszczeń, wentylacji, oświetlenia – zwłaszcza światłem dziennym, technologii, wykończenia wnętrz, a także warunków środowiska pracy.

Na etapie odbioru obiektów szczególną uwagę zwracano na odpowiednie wykonawstwo obiektów budowlanych oraz zapewnienie właściwych warunków zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz pracy i procesów nauczania i wychowania.

Zestawienie liczby opinii, kontroli i decyzji płatniczych w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2018 - 2023.

Rok	Liczba opinii	Liczba kontroli	Liczba decyzji płatniczych
2018	65	43	33
2019	52	34	18
2020	74	33	18
2021	65	22	18
2022	118	31	27
2023	115	31	48

XII. POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNE

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej wpłynęło 20 sygnałów obywatelskich, dotyczących:

- niewłaściwych standardów opieki nad pacjentami,
- niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych,
- niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów,
- niewłaściwego stanu techniczny obiektów,
- niehigienicznej sprzedaży i przechowywania artykułów spożywczych,
- braku decyzji zatwierdzającej,
- zatrudniania osób do prac z żywnością niepakowaną nieposiadających orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- nieprzestrzegania obowiązków wynikających z Kodeksu Pracy,
- naruszenia przepisów prawa pracy,
- braku porządku i czystości w pomieszczeniach pracy,
- uciążliwości wywołanych przez używanie przez przedsiębiorcę przenośnego piecyka gazowego do ogrzewania pomieszczeń,
- wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin po terminie ważności,
- nieprzestrzegania przez pracodawcę obowiązków w zakresie zapewnienia pomieszczeń socjalno-sanitarnych dla pracowników,
- niewłaściwie zabezpieczonych maszyn w zakładzie produkcyjnym,
- zatrudniania osób bez umowy o pracę,
- naruszenia przepisów legalności zatrudnienia,
- nieprzestrzegania przez przedsiębiorcę przepisów BHP w miejscu wykonywania przez pracowników prac polegających na utrzymaniu czystości i porządku w budynkach wielorodzinnych;
- niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych przy świadczeniu usług kosmetycznych,

Z powyższych zgłoszeń 13 rozpatrzono według właściwości. Pozostałe 7 przekazano do załatwienia do Państwowej Inspekcji Pracy, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Urzędów Gmin, a także do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Jako zasadne oceniono 5 sygnałów, dotyczących:

- niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych przy świadczeniu usług kosmetycznych,
- niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych przy sprzedaży środków spożywczych niepakowanych,
- niewłaściwych warunków higienicznych sprzedaży środków spożywczych z obiektu ruchomego,
- braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników.

Rok	Ogółem	W tym:			Zasadność wniosku	
		przekazano według właściwości	załatwiono we własnym zakresie	nie rozpatrzono	zasadny	bezzasadny
2019	16	5	11	0	4	7
2020	21	8	13	0	3	10
2021	17	6	11	0	5	6
2022	16	4	12	0	5	7
2023	20	7	13	0	5	8

XIII. OCENA KOŃCOWA

1. Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych w 2023 roku można uznać za stabilną, nie stanowiła ona zagrożenia zdrowotnego dla mieszkańców powiatu dąbrowskiego. Przeprowadzona analiza wykazała wzrost zapadalności na 100 tys. mieszkańców w przypadku m.in. zachorowań na grypę i infekcje grypopochodne, biegunkę i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu oraz boreliozę. Spadek zapadalności zachorowań odnotowano m.in. w przypadku ospy wietrznej, wirusowego zapalenia wątroby oraz wirusowych zakażeń jelitowych.
2. Szczepienia w ramach obowiązującego schematu szczepień ochronnych u większości roczników charakteryzowały się wysokim odsetkiem wszczepialności dzieci i młodzieży.
3. Stały nadzór nad warunkami w placówkach ochrony zdrowia wskazuje na systematyczną poprawę w ww. zakresie w odniesieniu do stanu technicznego obiektów, a także zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu poprzez egzekwowanie zasad aseptyki, antyseptyki oraz właściwą organizację pracy i dbanie o stan sanitarno-higieniczny.
4. Jakość wody rozprowadzanej w sieci wodociągowej na terenie powiatu w skali 2023 roku oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi.
5. Stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej oceniono jako dobry.
6. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością był na poziomie akceptowalnym w wyniku modernizacji obiektów oraz wprowadzanych systemów zapewnienia jakości.
7. Liczba zakładów z wdrożonymi zasadami systemu HACCP w roku 2023 wyniosła 85%.
8. Zmniejszył się odsetek kontroli podczas których stwierdzono niezgodności z przepisami prawa żywnościowego w stosunku do roku ubiegłego (2022 r./20,9% - 2023 r./12,4%)

9. Znacznie wzrosła liczba pracowników wykonujących prace w narażeniu zawodowym na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, zakwalifikowanych zgodnie z obowiązkiem ustawowym, który rozszerzył listę czynników rakotwórczych oraz procesów technologicznych między innymi:
- prace związane z narażeniem na pył drewna,
  - prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną frakcją respirabilną powstającą w trakcie pracy,
  - prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika.
10. Liczba rozstrzygnięć w przedmiocie chorób zawodowych zwiększyła się o 100%. Wszystkie choroby zawodowe stwierdzone były w poz. 26 – COVID-19, wykazu chorób zawodowych, wywołane wirusem SARS CoV-2 wśród pracowników zatrudnionych w ZOZ w Dąbrowie Tarnowskiej.
11. Zakres działań prozdrowotnych dotyczył przede wszystkim realizacji programów edukacyjnych mających na celu poprawę jakości życia oraz profilaktykę chorób zakaźnych.
12. W placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdza się:
- właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży,
  - meble edukacyjne, urządzenia i sprzęt sportowy z certyfikatami,
  - poprawę warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej ocenia stan bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego w 2023 roku na terenie powiatu dąbrowskiego jako dobry. Podstawowym celem naszej działalności była ochrona zdrowia w miejscach pracy, nauki, wychowania i wypoczynku oraz zamieszkania realizowana poprzez działania kontrolne, badawcze, oświatowe. W przypadku pozyskania informacji o zagrożeniach podejmowano skuteczne działania. Prowadzone planowane i konsekwentne działania zapobiegawcze, naprawcze i informacyjno-edukacyjne w obrębie obowiązujących przepisów prawa, przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego w powiecie dąbrowskim oraz zwiększenia świadomości i odpowiedzialności społeczeństwa.

Działalność kontrolno-represyjna

Działalność kontrolno-represyjna Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w 2023 roku, wraz z analizą porównawczą, przedstawia się następująco:

Rok	Liczba kontroli sanitarnych	Liczba obiektów pod nadzorem	Liczba wydanych decyzji	Liczba tytułów wykonawczych	Liczba nałożonych mandatów	Kwota nałożonych mandatów (zł)
2019	1421	1687	408	1	29	4 100
2020	5498	1658	4 624	0	6	1 100
2021	5376	1652	135	0	86	7 750
2022	3412	1675	415	0	47	5 350
2023	1803	1601	362	0	23	3700

XIV. FOTOGALERIA

Europejski Tydzień Szczepień – kwiecień 2023 r.

Konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia w ramach programu „Trzymaj Formę”. W etapie powiatowym konkursu udział wzięły: uczennica Szkoły Podstawowej w Oleśnie oraz uczennica Szkoły Podstawowej w Zalipiu. 28 kwietnia 2023 r.

**Światowy Dzień bez
Tytoniu
w Zespole Szkół
im. K. K. Baczyńskiego
w Dąbrowie Tarnowskiej**

**Wręczenie nagród laureatom Konkursu Wiedzy o Tytoniu – 25 czerwca 2023 r.,
podczas III Powiatowego Dnia Bezpieczeństwa**

Bezpieczne wakacje i Tydzień higienicznego mycia rąk

Zajęcia w Niepublicznym Przedszkolu Ochronka w Dąbrowie Tarnowskiej

Zajęcia w Miejskiej Bibliotece Publicznej
w Dąbrowie Tarnowskiej

Święto Powiśla Dąbrowskiego 28 września 2023 roku

Akcja edukacyjno-informacyjna w przedszkolach „Wybieraj bezpieczną żywność”

Zajęcia w Przedszkolu Publicznym w Oleśnie

Zajęcia w Przedszkolu Publicznym w Szczucinie i Oddziale w Lubaszu

Zajęcia w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radgoszczy

X Święto Ziemniaka w Smęgorzowie

3 września 2023 roku

**Uroczyste otwarcie
Klasy z „Leśną duszą”
w Szkole Podstawowej
im. Kornela Makuszyńskiego
w Smęgorzowie**

25 października 2023 rok

Uroczyste otwarcie Klasy z „Leśną duszą” w Szkole Podstawowej w Dąbrówkach Breńskich - 27 października 2023 rok

III Powiatowy Festiwal Piosenki o Zdrowiu

25 października 2023 roku

Październik miesiącem PROFILAKTYKI RAKA PIERSI

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu dąbrowskiego za 2023 rok

Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego

Zajęcia edukacyjne przeprowadzone przez
Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną
w Dąbrowie Tarnowskiej
ph. „Gdy codzienne życie bardzo boli”.

Wrzesień 2023

Edukacją objęci zostali
uczniowie klas pierwszych
wszystkich szkół ponadpodstawowych
na terenie powiatu dąbrowskiego

Konferencja Profilaktyczna
23 listopada 2023 r.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu dąbrowskiego za 2023 rok

Występ laureatów III „Powiatowego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu”

Wystąpienia prelegentów

„Światowy Dzień Walki z AIDS”

1 grudnia 2023 r.

Konkurs wiedzy

ph. „Cała prawda o AIDS”

oraz

rozstrzygnięcie konkursu plastycznego

ph. „Nie daj szansy AIDS”

i uroczyste wręczenie nagród

